

トウルー・クライム
DAIFUKU
TRUE
CRIME

U

相模原に現れた
世界の憂鬱な断面

โตกอนาถกรรมซากาโมะฮาระ
สุดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน

ชายคนหนึ่งเชื่อว่า “การฆ่า” คือทางออกของสังคม
ผู้คนเรียกเขาว่า “ปีศาจ”

แต่เราทุกคนเข้าใจแล้วหรือว่า...
ไม่มีเศษเสี้ยวความคิดของเขาอยู่ในใจ

โมริ กัตสึยะ เขียน
แพรวา ปิยะวุฒิกฤษณ์ แปล

世相
界模
の原
憂に
鬱現
なれ
断た
面

โศกนาฏกรรมซากามิฮาระ สุดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน

คลิกสั่งซื้อได้ที่นี้

@booktime

โมริ กัตสึยะ เขียน
แพรวา ปิยะวุฒิโกชนิ แปล

จากใจสำนักพิมพ์

คืนหนึ่งในเดือนกรกฎาคม 2016 ความมืดมิดเข้าปกคลุมสถานดูแลผู้พิการทางสติปัญญา ณ ชากามิฮาระ ชายหนุ่มคนหนึ่งบุกเข้าพร้อมมีดในมือ และแนวคิดสุดโหดในหัว เขาค่ราชีวิตผู้พิการกว่า 19 ราย ทำร้ายอีก 20 กว่าราย เพียงเพราะเชื่อว่า “พวกเขาไม่มีประโยชน์ต่อสังคม”

สารคดีเชิงนิยายเล่มนี้ไม่ใช่แค่การบันทึกคดีฆาตกรรมหมู่ที่สะเทือนขวัญที่สุดในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น แต่คือการพาผู้อ่านดำดิ่งสู่ด้านมืดของจิตใจมนุษย์ สำรวจเบื้องลึกแรงจูงใจของอุเอมัตสึ ซาโตชิ อดีตพนักงานดูแลผู้พิการ ผู้หันมาเชื่อใน “การคัดเลือกชีวิต” และเห็นว่าการกำจัดผู้อ่อนแอคือหนทางพัฒนาสังคม

โมริ ทัตสึยะ นักข่าวและผู้กำกับสายอาชญากรรมผู้เคยสัมผัสอาชญากรรมโดยตรง นำเสนอเรื่องราวด้วยสำนวนเรียบง่าย ไม่ดวนดัดสิน เขาไม่เพียงเล่าความโหดเหี้ยม แต่ยังชี้ให้เห็น “ช่องว่าง” และ “เศษเสี้ยว” ที่มักถูกละเลยในการไต่สวนคดี เหลือเพียงตัดสิน “โทษประหารชีวิต” ...ไร้ซึ่งการถอดบทเรียน สังคมกลับสรุปง่าย ๆ ว่าเป็นเพียง “ความโหดร้าย และใจแคบ” ของฆาตกร

นี่คือการตั้งคำถามครั้งใหญ่ ว่า “ความชั่วร้าย” เป็นสิ่งที่อยู่ในคนคนนั้นหรือเป็นผลผลิตจากโครงสร้างทางสังคมกันแน่?

ที่มาของชื่อ “โคกอนาถกรรมชากามิฮาระ สดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน” เล่มนี้ ตอนแรกทีมบรรณาธิการคิดว่าจะใช้ชื่อ “ฆาตกรรม U สดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน” พอสอบถามกับผู้อ่านกลุ่มที่ปรึกษาไดฟูกุ ก็มีคุณ “พี ปิยพัทธ์” แนะนำชื่อ “U โคกอนาถกรรมชากามิฮาระ” มา เราจึงตั้งชื่อใหม่ที่นำเสนอใจกว่าเดิมว่า “โคกอนาถกรรมชากามิฮาระ สดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน” ซึ่งคือชื่อปัจจุบันนั่นเอง

สำนักพิมพ์ไดฟูกุเชิญชวนทุกท่านร่วมหาคำตอบของอาชญากรรมก้องโลก ผ่านมุมมองและความคิดเห็นของตัวเอง เพราะ “โคกอนาถกรรมชากามิฮาระ สดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน”

สำนักพิมพ์ไดฟูกุ

จากใจนักแปล

สิ่งที่ทำให้หนังสือเล่มนี้แตกต่างจากงานเขียนว่าด้วยอาชญากรรมทั่วไป คือแง่มุมที่ผู้เขียนเลือกนำเสนอ หลายครั้งที่เราอ่านเรื่องราวอาชญากรรม เรามักจะพบการบรรยายเหตุการณ์อย่างละเอียด หรือการขุดคุ้ยเพียงประวัติชีวิตของฆาตกร แต่หนังสือเล่มนี้กลับก้าวข้ามกรอบเดิมๆ โดยหันมาตีแผ่ความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการพิจารณาคดี การตัดสิน รวมไปถึงบทบาทของการรายงานข่าว ซึ่งล้วนสะท้อนให้เห็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่มักถูกมองข้าม

ในฐานะผู้แปล ดิฉันหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะไม่เพียงเปิดโลกความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมเท่านั้น แต่ยังชวนให้เราตั้งคำถามต่อความจริงที่ถูกผลิตซ้ำโดยศาลและสื่อ ตลอดจนมองเห็นภาพกว้างของสังคมที่อยู่เบื้องหลังทุกคดีอาชญากรรม

แพรวา ปิยะวุฒิโกชน์

สารบัญ

อารัมภบท ห่องเยียม.....7

บทสนทนากับอุเอมัตสึ ซาโตชิ / กฎที่ไร้ความหมายของสถานคุมขัง / ผมที่ตอบสนองล่าช้า / คนธรรมดา / แบ่งชั่วความดีชั่ว / พิธีกรรมนี้วก้อย / ความรู้สึกไม่สบายใจต่อผู้คุม / สาเหตุที่กีดนี้วก้อยขาด / เตือนเหตุสังหารหมู่ล่วงหน้า / ภาพที่ทำให้เดจาวู / ความตกตะลึงในห้องพิจารณาคดีอาชญากรรม / จดหมายถึงอุเอมัตสึ / คำตอบจากอุเอมัตสึ

บทที่ 1 มียาซากิ อาชญากรรม อุเอมัตสึ.....46

บทสนทนากับโยชิโอกะ ซิโนบุ / การประเมินสภาพจิตสามครั้งของมียาซากิ สึโตมุ / รายงานการประเมินสองครั้งของอุเอมัตสึ / การประเมินอาชญากรรมของจิตแพทย์หกคน / รายงานการประเมินที่น่าสิ้นหวัง / ข้อบกพร่องในการประเมินของนิชิยามะ / อาชญากรรมแก๊งป่วยหรือไม่ / “อุเอมัตสึผู้มาจากนอกโลก” / คำพิพากษาคดีซากามิฮาระ / สิ่งเหมือนกับคำตัดสินของมียาซากิ / เหตุผลที่ผมถูกถอดออกจากทีวี / เหตุใดสี่จึงไม่ใช่สืบสาวผู้กระทำผิด

บทที่ 2 ความบกพร่องทางพัฒนาการ.....78

คดีจ้างวานฆาตกรรมผู้ป่วย ALS / บทสนทนากับกุนจิ มาซาโกะ / ความบกพร่องทางพัฒนาการคืออะไร / สถิติปัญญาระดับคาบเส้น / โรคหลงตัวเองคืออะไร / หลงละเมอว่าเป็นความจริง / รักษาความบกพร่องทางพัฒนาการได้หรือไม่ / ต้นตอความคิดของอุเอมัตสึ / ผู้ที่สติไม่ทำงาน

บทที่ 3 การพิจารณาดีของผู้พิพากษา.....102

บทสนทนากับชินดะ ฮิโรยุกิ / พิธีตัดสินประหารชีวิต / ผลเสียหาย
จากระบบคณะลูกขุน / อุเอมัตสึป่วยทางจิตหรือไม่ / โรคจิตจากกัญชา
เป็นเรื่องที่ไม่สมเหตุสมผล / ทีมทนายบ่อนทำลาย / อีกคำถามเกี่ยวกับกัญชา
/ เหตุใดจึงไม่กล่าวถึงประวัติการเลี้ยงดู / การดื้อลุ่มมิดและอุซึจิมะ
นักปล่อยกุ๊กกิ๊กเย้ยมหาโหด / สิ่งที่ถูกกล่าวถึงในการแถลงสุดท้ายของจำเลย
/ สื่อกลัวอะไรกันแน่ / ฮิตเลอร์ / กับดักของ “ความเข้าใจง่าย” / ห้ามเปิด
“กล่องแพนโดรา” / ปัญหาของยามาฮิโรฮิโตะ

บทที่ 4 การประเมินสภาพจิต.....150

ข้อกังขาต่อสภาพจิตของจำเลย / บทสนทนากับมัตสึโมโตะ โทชิฮิโกะ
/ คำร้องให้ประเมินจากทีมทนาย / คำว่า “ภาวะบุคลิกภาพแปรปรวน”
/ ต่อต้านการจัดหมวดหมู่ / จำลองจิตสำนึกของคนขึ้นมาใหม่ไม่ได้ /
แตกต่างจากคนโรคจิต / แรงจูงใจในการก่ออาชญากรรม / มนุษย์ฆ่าคนอื่น
ไม่ได้ง่าย ๆ / การลงโทษคืออะไร / จิตใจอุเอมัตสึ / การประเมินสภาพจิต
ควรเป็นอย่างไร

บทที่ 5 รายงานข่าวหนังสือพิมพ์.....181

บทสนทนากับอิชิการะ ยาสุฮิโระ / มาตรฐานการฆาตกรรม /
สภาพจริงของสถานสงเคราะห์ / ความสนใจของสังคมลดลงฮวบฮาบ /
เพราะเหยื่อเป็นคนพิการ... / คุณค่าของข่าว / แตกต่างมาก มากจน
น่าสิ้นหวัง / วิธีสัมภาษณ์และการรายงานข่าว / เหยียดหรือประสิทธิภาพ /
“เหงาไร้เปล่านะ”

บทส่งท้าย.....210

อารัมภบท

ห้องเยี่ยม

บทสนทนากับอุเอมัตสึ ซาโตชิ

ผู้คุมในเครื่องแบบเปิดประตูห้องเยี่ยม พื้นที่ขนาดประมาณสามสี่อาทาหมิถูกคั่นกลางด้วยแผ่นอะคริลิกโปร่งใส และฝั่งผมมีเก้าอี้สแตนเลสพับได้สามตัว ชิโนตะ อิโรยูกิ หัวหน้ากองบรรณาธิการของนิตยสารรายเดือน ‘สึคุรุ’ นั่งบนเก้าอี้ทางขวา ส่วนผมนั่งทางซ้ายของเขา

ในเวลาเดียวกับที่ประตูอีกฝั่งหนึ่งของแผ่นอะคริลิกถูกเปิดออก อุเอมัตสึ ซาโตชิที่เข้ามาในห้องพร้อมกับผู้คุมสูงวัยก็ก้มหัวเล็กน้อยขณะสบตาผมซึ่งกำลังจะลุกขึ้น นิ้วก้อยข้างขวามีผ้าพันแผลพันไว้หนา นั่นคือนิ้วก้อยที่เขาพยายามกดให้ขาดระหว่างการพิจารณาคดีครั้งแรก

ผมเคยจินตนาการจากภาพถ่ายและรายงานข่าวว่าเขาน่าจะเป็นชายร่างใหญ่ ขาวยาว แต่อุเอมัตสึที่ปรากฏกลับตัวเล็กกว่าที่ผมคาดไว้มาก

อุเอมัตสึเอ่ยปากขึ้นก่อนว่า “คุณโมริ ยินดีที่ได้รู้จักครับ” แล้วกล่าวต่อ “ขอบคุณที่สละเวลามา” ผมยืนขึ้นและก้มศีรษะพูดว่า “ขอบคุณที่ตกลงมาพบผมครับ” ผู้คุมสูงอายุนั่งอยู่ด้านข้างอุเอมัตสึกางเอกสารบนโต๊ะเล็ก ๆ มือจับปากกาเตรียมบันทึกเนื้อหาสนทนา

อนุญาตให้เข้าเยี่ยมได้วันละครั้ง สูงสุดสามคน นี่คือกฎของสถานคุมขัง กรณีปกติจะให้นัดหมายขอเข้าพบบุคคลดังกล่าวล่วงหน้าผ่านทาง

จดหมายหรืออื่นๆ หลังจากนั้นจะกำหนดวันและมาสถานคุมขังเพื่อเข้าพบ แต่ครั้งนี้ผมไม่ได้ทำตามขั้นตอนนั้น เพราะผมไม่มีเวลามากพอ

ผมคิดว่าจะไปพบเขา (สัปดาห์หนึ่ง) หลังวันที่ 16 มีนาคม 2020 ซึ่งมีการตัดสินโทษประหารชีวิต (การพิจารณาคดีโดยเปิดเผยของศาลชั้นต้น) หากการตัดสินนี้ถือเป็นที่สุด ผมก็จะไม่มีโอกาสได้พบเขาอีก ทางเดียวที่จะเปลี่ยนการตัดสินชี้ขาดคือการยื่นอุทธรณ์ แต่ในศาลอุทธรณ์มีเสียงยืนยันหลายครั้งว่าจะไม่อุทธรณ์ แม้จะถูกตัดสินโทษประหารชีวิตก็ตาม ซึ่งหมายถึงหลังปลายเดือนมีนาคม คำพิพากษาจะมีผลอย่างเป็นทางการ และการเข้าพบเขาจะไม่มีทางทำได้อีก ถ้าจะเข้าพบก็ต้องเป็นตอนนี้อย่างนั้น

แน่นอนว่าผมไม่ใช่คนเดียวที่คิดเช่นนั้น ได้ยินมาว่ามีสื่อมากมายแย่งกันต่อคิวขอเข้าพบ กล่าวคือ หากทำตามขั้นตอนปกติ (เช่น เขียนจดหมายขอเข้าพบ) เวลาก็คงหมดลงก่อนได้เข้าพบแทบจะแน่นอน

เดิมทีผมควรคิดเรื่องเข้าพบเขาให้เร็วกว่านี้ แต่จนไม่นานมานี้ ผมเองก็ยังไม่มีความคิดที่จะเข้าพบเขาอยู่ดี กล่าวให้ชัดคือ ผมไม่รู้สึกราวว่าจำเป็นต้องเข้าพบและพูดคุยกับเขาเลยแม้แต่บ่อย

ตั้งแต่อุทธรณ์ถูกฟ้อง เขาก็ตอบรับคำขอสัมภาษณ์มากมายจากสื่อและผู้เชี่ยวชาญมาตลอด ผมจึงได้อ่านเกี่ยวกับพฤติกรรมและคำพูดของเขา ระหว่างการเข้าพบจากนักนิยสารและหนังสือพิมพ์หลายฉบับ ใน ‘สี่คุรุ’ ซึ่งผมเป็นหนึ่งในนักเขียนสี่รุ้เช่นกัน ไม่เพียงแต่ลงบทสัมภาษณ์ระหว่างเข้าพบ หัวหน้ากองบรรณาธิการซินเดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงจดหมายและภาพวาดที่อุทธรณ์ส่งมากองบรรณาธิการแทบทุกเดือนอีกด้วย

กฎที่ไร้ความหมายของสถานคุมขัง

เมื่อสิบกว่าปีก่อน ตอนที่เคยเข้าพบเหล่านักโทษประหารลัทธิโอมเป็นประจำ สถานคุมขังโตเกียวกำหนดให้สื่อต้องลงนามรับรองว่า “จะไม่เปิดเผยเนื้อหาการสนทนาระหว่างเข้าเยี่ยม” แม้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์

จะสารภาพข้อเท็จจริงใหม่ และแจ้งว่าต้องการให้ผมถ่ายทอดเรื่องนี้ต่อสาธารณะ แต่สถานคุมขังไม่อนุญาต เหตุผลคืออะไร ผมไม่เข้าใจเลย บางคนอ้างว่ามันอาจกระทบต่อคดีในศาล แต่กระทบแล้วจะมีอะไรไม่ดี หากข้อเท็จจริงเหล่านั้นสำคัญต่อการพิจารณาคดี สื่อก็ควรมีสิทธิเปิดเผยต่อสังคมอย่างเต็มที่ด้วยซ้ำ

ทว่าหากฝ่าฝืนกฎ ภายหลังจะถูกห้ามเข้าพบ เหมือนโดนจับเป็นตัวประกัน ดังนั้นใน ‘A3’ (บริษัทซูเยอะ อินเตอร์แนชันแนล) ซึ่งผมเขียนเกี่ยวกับการพิจารณาคดีลัทธิโอมและอาชญากรรม โซโกเป็นหลักในช่วงเวลานี้ จึงไม่อาจเขียนรายละเอียดเนื้อหาการเข้าพบนักโทษประหารเหล่านี้ได้

อำนาจทางการเมืองและฝ่ายบริหารที่เป็นโครงสร้างชั้นล่างนั้น พยายามปกปิดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรากฐานของระบบโดยสัญญาอนุญาตเพื่อตอบสนองเรื่องนี้ ประชาชนที่เป็นอธิปไตยและสื่อที่เป็นตัวแทนของสิทธิ (เข้าถึงข้อมูล) จึงเรียกร้องขอเปิดเผยข้อมูล การเคลื่อนไหวลักษณะนี้จะช่วยเป็นหลักประกันให้ประชาธิปไตยได้ แต่ด้วยเหตุผลบางอย่าง การเคลื่อนไหวนี้ไม่ได้ผลกับระบบโทษประหารเลย กล่าวคือ โทษประหารถูกปิดบังไว้ให้มองไม่เห็น นั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมกฎที่ไร้ประโยชน์และกฎที่เข้าใจกันโดยปริยายจึงยังคงมีอยู่ ด้วยเหตุนี้ระบบโทษประหารจึงยังคงเป็นกลองดามาโดยตลอด รวมถึงขั้นตอนการดำเนินการจริง (ประหาร) และสถานที่ด้วย

...สี่บรรทัดที่แล้ว ผมเขียนว่า “ด้วยเหตุผลบางอย่าง การเคลื่อนไหวนี้ไม่ได้ผลกับระบบโทษประหารเลย” แต่ถ้าจะเขียนให้ถูกต้อง มันไม่ใช่ “ด้วยเหตุผลบางอย่าง” ผมรู้ว่าทำไม หลายคนไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการและสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง หรือแม้แต่ตัวนักโทษประหารเอง (อาจเป็นเพราะข้อห้ามต่อความตายหรือความรู้สึกไม่บริสุทธิ์) ด้วยเหตุนี้ สื่อจึงรายงานคดีใหญ่ๆ ที่ผู้คนจับตามองจนกว่าโทษประหารจะชี้ขาด แต่เมื่อตัดสินโทษประหารชีวิตแล้ว พวกเขาจะไม่รายงานคดีนี้

อย่างจริงจังอีก นอกจากนี้ เมื่อตัดสินใจประหารชีวิตแล้ว นักโทษจะหมดสิทธิ์สื่อสารกับโลกภายนอก เช่น การเข้าเยี่ยมหรือการแลกเปลี่ยนจดหมาย ผมเองก็ไม่รู้เหตุผลนี้เช่นกัน กระทรวงยุติธรรมอธิบายว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง แต่นักโทษประหารจำนวนมากปรารถนา การเข้าเยี่ยมและแลกเปลี่ยนจดหมายอย่างเสรี แม้ว่าจะถูกพิพากษาแล้วก็ตาม ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องธรรมดา ผมอยากให้คุณจินตนาการว่าตนเองอยู่ในสถานภาพของนักโทษประหาร แม้สมาชิกครอบครัวและทนายความที่รับผิดชอบการพิจารณาคดีใหม่ รวมถึงผู้มาเยี่ยมพิเศษจะได้รับการยกเว้นให้เข้าเยี่ยมได้ แต่นักโทษประหารส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับครอบครัว และหากพวกเขาไม่ร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ ความสัมพันธ์กับทนายความก็จะขาดลง อีกทั้งการตัดสินใจเกี่ยวกับผู้มาเยี่ยมเป็นพิเศษอยู่ในอำนาจของสถานคุมขัง ทำให้นักโทษประหารส่วนใหญ่ต้องจมอยู่กับความกลัวตายโดยไม่ได้พูดคุยกับใครเป็นเวลาหลายปี จึงทำให้โรคทางประสาทจากการถูกคุมขังย่ำแย่ลงถึงขั้นเกิดอาการป่วยทางจิต

อย่างไรก็ตาม ตอนที่เขียน ‘A3’ ผมไม่อาจจะบรรยายละเอียดการเข้าเยี่ยมได้ แต่ไม่นานหลังจากนั้น สถานคุมขังโตเกียวก็ได้ถอดป้ายประกาศ “โปรดอย่าเปิดเผยรายละเอียดการเข้าเยี่ยม” และลบประโยค “สัญญาว่าจะไม่เปิดเผย” ออกจากใบคำร้อง นับแต่นั้นผมจึงถ่ายทอดรายละเอียดการสนทนาระหว่างเข้าเยี่ยมให้สังคมทราบผ่านบทความและข่าวสารได้ ผมไม่ทราบสาเหตุของการยกเลิกกฎนี้ แต่อาจเกี่ยวข้องกับการแก้ไข ‘พระราชบัญญัติเรือนจำ’ ซึ่งประกาศใช้ในปีเมจิที่ 41 (ค.ศ. 1908) เป็น ‘พระราชบัญญัติเกี่ยวกับสถานคุมขังผู้ต้องหาทางอาญาและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง’ ในช่วงเวลานี้พอดี (น่าแปลกใจที่ชื่อ ‘พระราชบัญญัติเรือนจำ’ ยังคงอยู่จนถึงปี 2006)

กฎระเบียบภายในสถานคุมขังจะแตกต่างกันไป ด้วยเหตุผลว่าเป็นกฎภายใน แต่ในความเป็นจริงสถานคุมขังทุกแห่งทั่วประเทศญี่ปุ่นแทบจะ

เหมือนกันหมด (ใช้นโยบายเดียวกัน) เมื่อสถานการณ์ข้างโตเกี่ยวยกเลิกกฎนี้ สถานการณ์และสาขาย่อยเกือบทั้งหมดทั่วประเทศจึงอนุญาตให้เปิดเผยเนื้อหาระหว่างเข้าเยี่ยมได้อย่างอิสระ อุเอมัตสึจึงตอบรับคำขอเข้าเยี่ยมจากสื่อและตอบคำถามมากมายแทบทุกวัน

ผมอ่านข้อมูลเกี่ยวกับคดีซากามิฮาระมากเกินพอ อย่างน้อยก็ข้อมูลจากผู้กระทำผิดอย่างอุเอมัตสึ สื่อรายงานว่า แม้อยู่ในศาล เขายังคงยึดมั่นความคิดที่ว่า “ผู้พิพากษาทำความโศกเศร้ามาสู่สังคม” ซึ่งไม่แปลกใจนัก เพราะก่อนที่จะมีการพิจารณาคดีโดยศาลชั้นต้น อุเอมัตสึยื่นกรณความคตินี้อย่างต่อเนื่องและแน่วแน่ต่อบรรดานักข่าว นักเขียนและผู้เชี่ยวชาญที่เขาพบ

แต่ข่าวไม่ใช่แค่คำพูดและข้อมูลเท่านั้น มีหลายเรื่องที่ไม่อาจเข้าใจได้จนกว่าจะได้เข้าเยี่ยมจริง เช่น การถอนหายใจหรือการลงเลขวัดก่อนที่จะแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงออกทางสีหน้าที่เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย แต่ผมไม่คิดอยากพบเขาเพื่อยืนยันสิ่งเหล่านั้นด้วยตัวเอง

ผมที่ตอบสนองล่าช้า

ผมตอบสนองช้ามาตั้งแต่แรก สำหรับภาพยนตร์เรื่องแรกอย่าง ‘A’ ผมใช้เวลาครึ่งปีหลังจากเหตุโจมตีด้วยแก๊สพิษซารินบนรถไฟใต้ดินที่จะเริ่มเจรจาขอถ่ายทำกับลัทธิโอม และอีกครั้งปีต่อมาจึงเริ่มถ่ายทำจริง ส่วน ‘FAKE’ ซึ่งว่าด้วยเรื่องอื้อฉาวของนักเขียนงานนั้น ชูกังบุงซุนได้ทำสเก็พข่าวจนกลายเป็นประเด็นร้อน ผมใช้เวลาอีกเกือบปีจึงได้เริ่มถ่ายทำก่อนภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องจะออกฉาย ผมจำได้ หลายนๆ คนถามผมว่าช้าปานนี้แล้ว ใครจะมาดู

ผมช้าเสมอ ไม่ได้ตั้งใจ แต่สุดท้ายก็เป็นแบบนั้น ชาวสวนคือหัวใจของสื่อ ซึ่งผมหมดสิทธิ์ตั้งแต่แรกแล้ว (แม้ว่าผมจะไม่เคยเรียกตัวเองว่านักข่าวเลยก็ตาม)

แม้จะไม่ได้ตั้งใจ แต่บางครั้งเสียงเล็กๆ ที่ไม่ได้ยิน หรือแสงวูบไหว
รางๆ ที่มองไม่เห็นตอนสื่อจำนวนมากกรูมแย่งชิงกันทำข่าว จะปรากฏชัดขึ้น
เมื่อความสนใจของสื่อจางลงเหมือนน้ำลด ผมค่อยเดินไปเก็บสิ่งเหล่านั้น
ขึ้นมา ในขณะที่สื่อหลายแห่งไม่อยู่รอบข้างแล้วและพากันไปได้ตามคดี
หรือเหตุการณ์ใหม่ๆ สิ่งที่ผมเก็บอาจเป็นเสียงถอนหายใจ ความรู้สึก
ที่ตกค้าง เสียงโอดครวญ หรือร่องรอยที่ถูกทิ้งไว้บนหาดทรายยามน้ำลด
และไร้ผู้คน เมื่อผลงานกลายเป็นงานศิลปะ ผมมั่นใจว่าจะเผยมุมมอง
ที่ไม่เคยมีใครเห็นมาก่อน

ไม่ว่าจะกรณีใด ผมมีปฏิกิริยาตอบสนองซ้ำมาก คราวนี้ก็เช่นกัน
แม้ผมจะได้รับการร้องขอให้สัมภาษณ์และเขียนบทความจากสื่อหลายแห่ง
ทันทีหลังเหตุการณ์นั้น แต่ผมกลับพูดและเขียนแต่เรื่องเปลือกนอกที่ไม่เกิน
ขอบเขตประสบการณ์และความรู้ที่ผ่านมาของตัวเอง ไม่ได้คิดไกลกว่านี้
จนกระทั่งใกล้วันตัดสินของศาลชั้นต้น ผมก็ได้รับคำร้องขอให้สัมภาษณ์
จากสื่ออีกครั้ง และขณะอ่านเอกสารล่าสุดที่ได้รับมาแบบผ่านๆ ผมก็ค้นพบ
ปัจจัยที่น่ากังวลเกี่ยวกับคดีนี้

...คำว่าค้นพบอาจไม่ถูกต้องนัก แม้เอกสารจะเป็นฉบับล่าสุด แต่
แทบไม่มีปัจจัยใหม่เลย คำยืนยันของอูเอมัตสึก็ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม
สิ่งที่เปลี่ยนคือมุมมองของผมต่างหาก ผมเริ่มเห็นประเด็นใหม่ๆ โดยไม่รู้แน่ชัด
ว่ามาจากอะไร หรืออาจเป็นเพราะเรื่องนี้ไม่ธรรมดา ตอนนี้อย่างน้อยก็
นับแต่ที่เกิดคดี การรับรู้และมุมมองของผมจึงเพิ่งลงตัวในที่สุด

ใช่ว่ามีแค่ประเด็นใหม่ๆ แต่มีอีกหลายอย่าง นี่เป็นการตีความคดี
ที่ดีแล้วหรือไม่ เข้าใจแรงจูงใจถูกต้องแล้วหรือเปล่า มีปัญหาเกี่ยวกับ
กระบวนการทางกฎหมายหรือการสอบสวนหรือไม่ ประการแรก นี่เป็น
วิธีที่ถูกต้องในการพิจารณาคดีหรือไม่ ข้องงขาเหล่านี้นั้นค่อยๆ ชัดเจนขึ้น

แต่ละป้ายจึยลั่วนละเอียดอ่อน แม้ว่าตัวเลขที่แทนค่าจะแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ผลลัพธ์สุดท้ายกลับแตกต่างสิ้นเชิง บางทีมันอาจเป็นเพียงจินตนาการของผม แต่ผมต้องการยืนยัน หากเป็นเช่นนั้น ทางเดียวคือผมต้องพบเขาด้วยตัวเอง ซึ่งเหลือเวลาไม่มากที่จะทำได้

ไม่กี่วันหลังจากคิดถึงเรื่องนี้ ชิโนตะ ผู้เข้าเยี่ยมอุเอมัตสึมากที่สุดในบรรดาสื่อ ได้ส่งโทรเลขถึงอุเอมัตสึ ผมจึงได้พบกับเขา เป็นครั้งแรกในห้องเยี่ยม นี่อาจเป็นการพบกันครั้งแรก และครั้งสุดท้ายของเรา

ยานพาหนะที่ดูเหมือนเป็นรถบรรทุกพหุ
ออกจากสถานียามายูริเอ็น เมื่อวันที่ 26
กรกฎาคม 2016 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดเหตุ
(ภาพโดยเคียวโด นิวส์)

คนธรรมดา

“ขอบคุณที่ช่วยเหลือในตอนนั้นครับ”

อุเอมัตสึนั่งลงบนเก้าอี้ เขายิ้มพลางพูดกับผมผ่านแผ่นอะคริลิก ตอนนั้นหมายถึงอะไรกันแน่ หรือว่าจะเป็นเรื่องที่นานมาแล้ว ผมครุ่นคิดเช่นนั้นระหว่างตอบว่า “ฝั่งผมต่างหากที่ได้รับความช่วยเหลือ”

“สนุกจังเลยครับที่ได้พูดคุยกับนักเรียนที่มีคะแนนมาตรฐานสูง
ทั้งนั้น”

อุเอมัตสึที่ใช้คำว่าคะแนนมาตรฐานเป็นปกติ ทำให้ผมแปลกใจเล็กน้อยในเวลานี้ “อะไรกัน ทั้งสองคนรู้จักกันหรือ” ชิโนตะที่อยู่ด้านข้างเอ่ยถามด้วยความประหลาดใจ ผมตอบชิโนตะไปว่า “ไม่รู้จักกันครับ” ไม่รู้จักกันสักคูน แต่มีจุดเชื่อมโยงกัน

เมื่อหนึ่งปีที่แล้ว นักศึกษาหลายคนจากการสัมมนาในมหาวิทยาลัยที่ผมสอนมาปรึกษาว่า ต้องการเข้าเยี่ยมอุเอมัตสึเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่ง

ของหัวข้อวิจัยการสัมมนา ซึ่งหัวข้อนั้นคือระบบโภชนาการชีวิต และผมสนับสนุนให้นักศึกษาไปพบปะกับนักโภชนาการก่อนถูกพิพากษา

ในตอนนั้นอุเอมัตสียังไม่ต้องโภชนาการ แต่โภชนาการดังกล่าวเกือบจะเป็นที่แน่นอนอยู่แล้ว กระนั้นการเข้าพบอุเอมัตสียังไม่ได้ได้รับความหมาย ผมจึงแนะนำขั้นตอนให้กับนักศึกษา โดยเริ่มจากการเขียนจดหมาย เมื่อได้รับคำตอบจึงขอนัดพบ อุเอมัตสียอมรับคำขอของนักศึกษา เมื่อผมถามผลลัพธ์หลังการเข้าเยี่ยม ก็ต้องแปลกใจที่ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เขาดูเป็นคนธรรมดา

นักโภชนาการเสียสติและโหดเหี้ยม ผู้คนมักคิดเช่นนั้น อีกนัยหนึ่งคือง่ายกว่าที่จะมองแบบนั้น เพราะแบ่งเส้นได้ชัดเจนระหว่างความดีและความชั่ว คดีโจมตีด้วยแก๊สพิษซารินที่สถานีรถไฟใต้ดินของลัทธิโอม เป็นตัวอย่างที่ดี แต่สื่อรายงานตามสิ่งที่สังคมต้องการ กล่าวคือข่าวเกี่ยวกับผู้ศรัทธาลัทธิโอมถูกเสนอในมุมมองว่าเป็นพวกบ้าคลั่ง โหดเหี้ยมและอันตราย

ในช่วงเวลาที่เริ่มถ่ายทำสารคดีโทรทัศน์เกี่ยวกับลัทธิโอม ผมได้เข้าไปในสถานที่ของพวกเขาและพบว่า ผู้ศรัทธาส่วนใหญ่อ่อนโยน เอื้อเฟื้อและจิตใจดีอย่างน่าประหลาด ไม่ว่าผมจะไปเยี่ยมชมที่ใดก็ไม่พบข้อยกเว้น แต่เป็นความจริงว่า กลุ่มคนที่อ่อนโยน เอื้อเฟื้อและจิตใจดีเหล่านี้พยายามสังหารผู้คนจำนวนมากอย่างไม่รู้จบ

ดังนั้นสังคมและสื่อต้องศึกษาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งถึงเหตุผลและกลไกที่ทำให้กลุ่มคนจิตใจดีถึงขั้นต้องก่อคดีเลวร้าย แทนที่จะตีความแบบผิวเผินว่าพวกเขาปล่อยแก๊สพิษซารินเพียงเพราะความชั่วร้ายหรือวิกลจริต

ขณะที่ดำเนินการถ่ายทำโดยคำนึงถึงแนวคิดเหล่านี้ ผู้จัดการฝ่ายผลิตของบริษัทผลิตรายการโทรทัศน์ที่ผมทำงานอยู่ในขณะนั้นก็เรียกตัวผมหลังพูดคุยกันหลายครั้ง ผมก็ได้รับคำสั่งให้เร่งรีบการถ่ายทำ

การถ่ายทำ ‘A’ เริ่มต้นจากการเป็นสารคดีทางโทรทัศน์ แต่ถูกถอดออก เพราะไม่ได้พยายามจะวาดภาพให้ลัทธิโอมเป็นผู้ชั่วร้ายอย่างเต็มที่ เมื่อสิ้นสุดการถ่ายทำจึงกลายเป็นภาพยนตร์อิสระไป (ด้วยวิธีการตัดตัวเลือกออก)

ไม่ใช่แค่ลัทธิโอมเท่านั้น เพราะหลังจากนั้นผมก็ได้พบกับนักโทษประหารหลายคน พวกเขาต่างก็เป็นคนธรรมดา แต่ในขณะที่เดียวกัน คนธรรมดาเหล่านั้นเคยฆ่าคน ความสับสนจึงเกิดขึ้น มาตรฐานของความชั่วเริ่มพร่าเลือน เลยพยายามตีกรอบให้เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย

แบ่งขั้วความดีชั่ว

เมื่อชินรันถามว่า “เจ้าเชื่อในสิ่งที่ข้าพูดหรือไม่” ศิษย์ของเขา ยูอิเอ็น ตอบทันทีว่า “แน่นอนครับ” “ไม่ว่านักบุญกล่าวอะไร ผมจะเชื่อและปฏิบัติตามทุกอย่าง”

“จริงใช่ไหม พูดแล้วต้องไม่คืนคำนะ”

“ไม่คืนคำครับ ผมจะปฏิบัติตามที่บอกทุกอย่าง”

“ถ้าอย่างนั้น จากนั้นไปฆ่าคนให้ครบพันคน เมื่อตายไปแล้วเจ้าจะได้ขึ้นสวรรค์”

ยูอิเอ็นรู้สึกประหลาดใจที่จู่ๆ เขาพูดแบบนั้น “ต่อให้เป็นคำสั่งของนักบุญ แต่ผมไม่มีปัญญาฆ่าใครได้แม้แต่คนเดียว นับประสาอะไรกับพันคน”

“เมื่อครุ่นคิดว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งของชินรันถึงสองครั้งไม่ใช่หรื”

ถึงจะบอกเช่นนั้นก็มีทางทำตามได้ ยูอิเอ็นได้แต่นั่งเสียดด้วยความลำบากใจ ชินรันจึงมองเขาอยู่ครู่หนึ่งก่อนพูดต่อว่า “เข้าใจแล้วใช่ไหม” “ถ้าเจ้าทำทุกอย่างตามที่คิดว่าเป็นคำสั่งของอาจารย์ เมื่ออาจารย์บอกให้ไปฆ่าคนพันคนเพื่อที่จะได้ไปสวรรค์ เจ้าก็จะทำตามอย่างเชื่อฟัง แต่เจ้าทำเช่นนั้นไม่ได้”

หลังจากกล่าวเช่นนั้น ชินรันก็สรุปไว้ดังนี้ ด้านล่างเป็นข้อความต้นฉบับ

ใช้ว่าจิตใจดีจนไม่เช่นฆ่า ต่อให้คิดว่าจะไม่ทำอันตรายผู้ใด แต่คุณอาจฆ่าคนเป็นร้อยหรือพันคนได้ (ละไว้) หากมีชะตาสัมพันธ์กันก็จะทำได้ทุกอย่าง

“ทันนิโช” วรรณกรรมคลาสสิกญี่ปุ่นที่รวบรวมใหม่ทั้งหมดเล่ม 4

ผมแปลคำว่า ‘ชะตาสัมพันธ์’ ที่ชินรันพูดในที่นี้ว่า ‘สภาพแวดล้อม’ มนุษย์นั้นอ่อนแอ ปกติจึงไม่อาจฆ่าคนได้แม้แต่คนเดียว แต่หากอยู่ในสภาพแวดล้อมภายใต้เงื่อนไขบางประการ ก็อาจมีช่วงเวลาที่แม้แต่ผู้มีจิตใจดีจะก่อเหตุที่โหดร้ายอำมหิตได้อย่างเหลือเชื่อ และช่วงเวลาเช่นนี้ก็ยังคงเกิดอยู่เป็นครั้งคราว

ขอเสริมว่าผมไม่ได้ศรัทธาศาสนาใดเป็นพิเศษ ทว่าตั้งแต่ถ่ายทำภาพยนตร์เกี่ยวกับบลัทธิโอม ผมก็คิดมาตลอดว่าศาสนาคืออะไร ในระหว่างนั้นผมได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำสอนของชินรัน ผมไม่ได้สนใจเขาในฐานะพระสงฆ์เท่านั้น แต่เพราะแนวความคิดของเขาด้วย จะว่าไปแล้ว พ่อแม่ของอาซาฮาระ โชโกก็เป็นสาวกนิกายโจโดชิน (นิกายสุขาวดีใหม่) ที่ศรัทธาอย่างแรงกล้า

‘A’ และ ‘A2’ ถ่ายทำผู้ศรัทธาที่ไม่เกี่ยวข้องกับคคิ จึงเป็นธรรมดาที่พวกเขาจะเป็นคนดี ผมเคยเห็นคำวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะนั้นบางครั่งนั้นทำให้ผมไปพบกับนักโทษประหารทั้งหกคน และแลกเปลี่ยนจดหมายกันอย่างต่อเนื่อง (ขณะนั้นพวกเขายังไม่ถูกตัดสินโทษ จึงเข้าเยี่ยมได้) ไม่ว่าอย่างไร พวกเขาต่างก็เป็นผู้ชายที่อ่อนโยนและซื่อตรง ทว่าขณะเดียวกันก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าพวกเขาสมรู้ร่วมคิดกับการฆาตกรรมไม่เจาะจงเป้าหมาย

นี่เป็นปรากฏการณ์เฉพาะของลัทธิโอมหรือไม่ แน่นอนว่าไม่ มันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป ก่อนถูกเกณฑ์ทหาร ทุกคนต่างเป็นพลเมืองธรรมดา ไม่มีทหารคนใดโหดร้ายและเลือดเย็นมาแต่กำเนิด กระนั้นไม่ว่าจะเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในวันดาและเขมรแดง การปฏิวัติวัฒนธรรม และการกวาดล้างครั้งใหญ่ของอดีตสหภาพโซเวียต การสังหารหมู่ที่นานกิง และการสังหารหมู่ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นช่วงแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในคันโต รวมถึงการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่อาดีอล์ฟ ไฮน์มานทำให้เกิดขึ้นมา ซึ่งอันนาร์ อาเรนทซ์มองว่าเป็นความชั่วร้ายที่เกิดขึ้นซ้ำซาก สงครามและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ส่วนใหญ่ล้วนเกิดจากสภาพแวดล้อมที่บีบบังคับขององค์กรปิดทั้งสิ้น

แน่นอนว่าปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้นำไปสู่การลดทอนความผิดทางอาญา ทุกคนสมควรได้รับการพิจารณาตามกระบวนการยุติธรรม ทว่าขณะที่สังคมตัดสินว่าเป็นความชั่วร้าย ควรตระหนักด้วยว่า มนุษย์สามารถหาคนอื่นได้ทั้งที่ยังมีความเมตตาและจิตใจดี (ตราบโดที่พวกเขามีชะตากรรมร่วมกัน) แทนที่จะแบ่งความดีความชั่วอย่างชัดเจน

ยากที่จะยอมรับเรื่องนี้ เพราะมันทำให้เส้นแบ่งระหว่างตนเองกับอาชญากรพร่าเลือน แต่มันคือความจริง เมื่อผมถามนักศึกษาสัมมนาเกี่ยวกับระบบโทษประหารก่อนพวกเขาออกภาคสนาม นักศึกษาหญิงคนหนึ่งก็ประกาศชัดเจนว่าขอให้เธอตกเป็นเหยื่อ เธอก็ไม่มีวันกลายเป็นผู้กระทำผิด อาจเป็นความรู้สึกนึกคิดทั่วไปคล้ายกับผู้ชมที่ดูอยู่หน้าทีวี นี่จึงเป็นเหตุผลที่สื่อมักกระตุ้นให้สังคมมองผู้กระทำผิดว่าโหดเหี้ยมและไร้มนุษยธรรม พร้อมทั้งเน้นย้ำความรู้สึกของผู้เสียหาย การกระทำเช่นนี้เร่งให้เกิดการแบ่งขั้วระหว่างความดีความชั่วขึ้น

พิธีกรรมนิกาย

อย่างที่กล่าวไป ผมไม่ได้สนใจอูเมดัตสึนัก หลังจากให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนแล้ว ผมก็ปล่อยให้นักศึกษาสัมมนาจัดการเข้าเยี่ยม

ด้วยตนเองหลังจากรายงาน จู่ๆ นักศึกษาคนหนึ่งก็นึกได้ว่าคุณอุเอมัตสึ มีข้อความฝากถึงอาจารย์

“คุณโมริ เคยลองกังนุชาไหมครับ ถ้าไม่เคย ลองดูสิ... นะครับ”

ผมจำไม่ได้ว่าตอบอะไรกับนักศึกษาในเวลานั้น เหมือนจะหัวเราะ เย้ยหยันทางจุก

“ตอนนั้นผมฝากให้พวกนักศึกษาส่งข้อความถึงคุณโมริ”

“ได้ฟังแล้วครับ”

“คุณโมริน่าจะเคยไปมาหลายที่ทั่วโลก เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับ กังนุชาบ้างไหมครับ”

“เคยหลายครั้งแล้วครับ”

อุเอมัตสึยิ้มพอใจกับคำตอบสั้นๆ ของผม แต่บทสนทนาจบลงเพียงเท่านั้น เวลาเข้าเยี่ยมมีจำกัด ผมไม่มีเวลาพูดถึงสถานการณ์กังนุชาของโลก หรือประวัติส่วนตัวของผมเกี่ยวกับมัน ชิโนดะที่กำลังก้มมองนาฬิกาข้อมือ พูดแทรกขึ้นมาด้วยน้ำเสียงร่อนรนเล็กน้อย

“เมื่อวันก่อน เพื่อนสมัยเด็กของคุณมาปรึกษาว่าช่วงนี้เข้าเยี่ยม ไม่ค่อยได้ เขากังวลว่าถ้าคุณไม่อุทธรณ์ เขาอาจไม่ได้เจอคุณอีก ไม่ว่ายังไง คุณก็ควรอุทธรณ์ ไม่เพียงเพื่อรักษาสายสัมพันธ์กับสื่อเท่านั้น แต่เพื่อคนสำคัญด้วย”

เมื่อชิโนดะพูดขึ้น อุเอมัตสึสวนกลับไปว่า “นั่นเป็นตรรกะที่ผิด” ไม่ใช่ครั้งเดียวแต่หลายครั้ง ผมนั่งฟังลางสงสัยว่าตรรกะที่ว่าคืออะไร

อุเอมัตสึอธิบายว่าสาเหตุที่สังหารคนพิการ 19 คนคือ “พวกเขา เสียสติไปแล้ว” พวกเขาไม่ได้ช่วยเหลืออะไรสังคม ยังเป็นภาระต่อครอบครัว และเจ้าหน้าที่ศูนย์ดูแล จึงสมควรถูกกำจัด เขายืนยันว่าตั้งแต่เกิดคดี จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ทีมทนายจำเลยได้แย้งว่าอาชญากรรมเกิดขึ้น ขณะที่เขาอยู่ในอาการวิกลจริตจากการใช้กังนุชาและยาเสพติดเกินขนาด จึงสูญเสียความสามารถในการรับผิดชอบ

ข้อเท็จจริงส่วนใหญ่ไม่มีข้อโต้แย้ง หากสรุปการพิจารณาคดีนี้ในวลีเดียว ก็คือเรื่องความสามารถในการรับผิดชอบ

อุเอมัตสึโต้แย้งคำยืนยันกรณของทิมทนายอย่างหนักแน่นว่าเขามีความสามารถที่จะรับผิดชอบ ขัดแย้งกับแนวทางของทนายฝ่ายจำเลยที่อ้างว่าเขาอยู่ในอาการวิกลจริต นี่เป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติอย่างยิ่งจริงอยู่ว่ามันเป็นคำยืนยันกรณที่ไม่สมเหตุผล เพราะแม้ว่าเขาจะสังหารเหยื่อโดยมองว่าพวกเขาเสียสติ (วิกลจริต) แต่กลับต้องการให้ลดโทษเพราะตนเองอยู่ในอาการวิกลจริต

“นี่ก็อยเป็นยังงั๋บ้าง”

ชินดะพูดหลังจากเสียบไปไม่กี่วินาที “คงเจ็บน้อยลงแล้วมั้ง”

อุเอมัตสึยื่นมือขวาไปตรงหน้าแล้วพูดว่า “แทบไม่เจ็บแล้ว...” พลางดึงผ้าพันแผลเหมือนหมวกออกจากปลายนิ้ว เผยให้เห็นปลายนิ้วที่หายไปที่หายไป แผลเปลี่ยนเป็นสีแดงคล้ำ ทันใดนั้นผู้คุมที่บันทึกการสนทนาอยู่ข้างๆ ก็ยืนขึ้นและคว้ามือขวาของอุเอมัตสึอย่างแรง

ทุกอย่างเกิดขึ้นชั่วพริบตา มือขวาของอุเอมัตสึถูกผู้คุมคว้าไว้ แต่เขาไม่ได้ขยับขึ้นใดๆ รวากับคาดไว้แล้ว เขาจึงรีบใช้มือซ้ายสวมผ้าพันแผล (ส่วนครอบ) กลับไปปิดนิ้วที่ขาดทันที เมื่อผู้คุมเห็นดังนั้น จึงปล่อยมือและกลับไปนั่งตามเดิม ทั้งสองเสียบงันขณะมองดูผ่านแผ่นอะคริลิกใส ผมคิดว่ามันเป็นเหมือนพิธีกรรม ส่วนชินดะที่นั่งอยู่ข้างๆ ยังคงนั่งเสียบ

ภายหลังชินดะเล่าว่า นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่อุเอมัตสึพยายามถอดผ้าพันแผลออกและใช้รืขาดแผลให้ดูระหว่างเข้าเยี่ยม ผู้คุมจึงคอยหยุดเขาทุกครั้ง ชินดะยิ้มเจื่อนก่อนเสริมว่าเขามักจะทำเช่นนี้เสมอโดยเฉพาะกับคนที่เพิ่งพบเป็นครั้งแรก เมื่อพิจารณาในมุมนั้น แทบจะถือว่าเป็นพิธีกรรมเพื่อสร้างความกลมเกลียวล่วงหน้า

สำหรับผู้เข้าเยี่ยมเป็นครั้งแรก (เช่นผม) เหตุการณ์นี้อาจชวนให้ตกใจ นี่คือจุดประสงค์ของพิธีกรรมหรือไม่ หรือเป็นการข่มขู่เพื่อครองสถานการณ์

...แม้จะอยากเขียนแบบนี้ แต่จากประสบการณ์ตรง สมมติฐานนี้ดูไม่สมเหตุผล ผล หากไม่นับผู้คุม อุเอมัตสึเป็นธรรมชาติมาก ยกเว้นตอนที่ถอดผ้าพันแผลออกและสวมกลับไป จะว่าไปแล้วมันรู้สึกเหมือนเปิดผ้าขูดขนในมือเลย อย่างน้อยก็ไม่มีที่ท่าจะขมขื่น และผมก็ไม่ใช่มือใหม่ที่จะกลัวเพียงเพราะนิ้วก้อยที่ขาดไป... ขณะที่มองอุเอมัตสึสวมผ้าพันแผลที่นิ้วก้อยขวา ผมนึกถึงอยู่สองเรื่อง

ความรู้สึกไม่สบายใจต่อผู้คุม

หนึ่งในนั้นคือความรู้สึกไม่สบายใจต่อผู้คุมที่ยับยั้งอุเอมัตสึเหมือนเป็นเรื่องปกติ แม้การคว่ำแขนขวาและหยุดการเคลื่อนไหวจะถือเป็นการบังคับอย่างชัดเจน แต่ในสถานคุมขังไม่มีกฎหมายให้ผู้เข้าเยี่ยมเห็นบาดแผล (ซึ่งไม่แปลก) ผมเข้าใจว่าตามมารยาทแล้วไม่ควรแสดงบาดแผลให้ผู้อื่นเห็น แต่นั่นไม่ใช่เรื่องที่ผู้คุมจะบังคับผู้ต้องขังที่ยังไม่ได้ถูกตัดลิ้นโทษได้ กล่าวคือผู้คุมกระทำเกินอำนาจหน้าที่อย่างเห็นได้ชัด

อาจจนอกประเด็นไปบ้าง แต่ตรงนี้ผมอยากเขียนเกี่ยวกับการสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์อีกรอบ การพิจารณาคดีของอุเอมัตสียังไม่สิ้นสุด (ณ จุดนี้) ยังมีความเป็นไปได้ที่จะมีการอุทธรณ์ หากเขาไม่อุทธรณ์ ความผิดและบทลงโทษจะสิ้นสุดที่ศาลชั้นต้น และเขาจะกลายเป็นนักโทษประหาร แต่หากอุทธรณ์ เขายังคงมีสถานะเป็นจำเลย และคดีจะถูกพิจารณาต่อในศาลอุทธรณ์

กล่าวคือ ณ เวลานั้น อุเอมัตสึกำลังอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาว่าเขามีความผิดหรือไม่ (และถ้ามีจะเป็นอาชญากรรมระดับใด) เขาจึงยังอยู่ภายใต้หลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ซึ่งวลีที่นำมาใช้ เช่น “บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าผิด” และ “ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย”

แน่นอนว่าผมไม่ได้จะอ้างว่าอุเอมัตสึถูกกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรม

‘ไม่มีข้อสงสัยว่าเขาสังหารคนพิการ 19 คนตามที่เขายอมรับเอง แต่หลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์เป็นเสาหลักของกระบวนการยุติธรรมสมัยใหม่ ควบคู่กับหลักการว่า ‘ไม่มีโทษหากไม่มีกฎหมายกำหนด’ และ ‘กระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นหลักประกัน’ จึงไม่ควรละเลยหลักการสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ เพียงเพราะเห็นได้ชัดว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด

อย่างไรก็ตาม กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ไม่เพียงแต่ยุคกฎหมายเรือนจำ แม้ในปัจจุบันหลักการนี้แทบไร้ความหมาย เห็นได้จากการกดขี่ผู้ต้องขังในสถานคุมขัง (ทุกคนคือจำเลย ยกเว้นผู้ถูกตัดสินประหารชีวิต) ไม่แปลกที่เจ้าหน้าที่เรือนจำจะก้าวร้าวต่อผู้ต้องขัง แต่สถานคุมขังต่างออกไป ผู้ต้องขังที่ยังไม่ถูกตัดสินโทษควรได้รับการปฏิบัติตามหลักการ “สันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์” ทว่าการรับรู้ก็ยังอ่อนแอ หรืออาจเรียกว่าบิดเบือน

สื่อมักจะเซนเซอร์กัญแจ่มือและเชือกคล้องเอวที่ผู้ต้องสงสัยและจำเลยสวมระหว่างการคุมตัว สมัยที่ผมเป็นผู้กำกับรายการโทรทัศน์ ผมเคยถามโตะขาวและโปรดิวเซอร์ถึงเหตุผลหลายครั้ง พวกเขาให้เหตุผลว่า เพราะเป็นการขัดต่อหลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (ละเมิดสิทธิมนุษยชน) แต่หากเป็นเช่นนั้นก็ควรประกาศว่ากัญแจ่มือและเชือกคล้องเอวขัดต่อหลักการตั้งแต่แรก ไม่ใช่ปกปิดด้วยการเซนเซอร์ ในมุมมองของผม โปสเตอร์ประกาศจับที่พบเห็นบ่อยครั้งก็ขัดกับหลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และวลี “เขา (หรือเธอ) ออกจากที่เกิดเหตุ” ในสื่อโทรทัศน์ก็ขัดต่อหลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์เช่นกัน ทั้งที่ในขั้นนี้ควรเรียกพวกเขาว่า “ผู้ชาย” หรือ “ผู้หญิง” เท่านั้น

มีน้อยคนที่ตระหนักถึงหลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ คนส่วนใหญ่ มักมองว่าผู้ต้องสงสัยหรือจำเลยคือผู้กระทำผิด หากเรียกพวกเขาว่าชาย

หรือหญิง ก็มักมีการประท้วงว่าเหตุใดต้องให้เกียรติอาชญากร (แม้จะไม่ใช้ก็ตาม) นั่นคือสาเหตุที่สื่อและตุลาการตกอยู่ภายใต้กระแสสังคม การละเลยหลักการนี้ไม่เพียงบิดเบือนความยุติธรรม ยังส่งผลให้การกล่าวหาเท็จเพิ่มมากขึ้น

ตรงนี้จะขอเขียนเรื่องอื่นเล็กน้อย ก่อนหน้านี้นี้เล็กน้อยผมเขียนไว้ว่า ทุกคนคือจำเลย ยกเว้นผู้ถูกตัดสินประหารชีวิต จำเลยจำนวนมากจะถูกส่งเข้าเรือนจำหลังการพิจารณาคดีสิ้นสุดและมีการตัดสินลงโทษ เช่น การจำคุก แต่สำหรับนักโทษประหารจะไม่ถูกส่งไป แม้บทลงโทษจะกำหนดแล้ว เพราะการลงโทษของพวกเขาคือการประหารชีวิต หากส่งตัวเข้าเรือนจำ นอกเหนือจากโทษประหารแล้ว เช่นนั้นจะเป็นการเพิ่มโทษจำคุกให้บุคคลนั้น ตามระยะเวลาที่กำหนดซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพ อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 39 ของรัฐธรรมนูญที่ห้ามดำเนินคดีซ้ำและห้ามฟ้องซ้ำคดีอาญาในความผิดเดียวกัน

กล่าวอีกนัยหนึ่ง หากสรุปแบบสุดขั้ว นักโทษที่ศาลตัดสินประหารชีวิตควรได้รับการปล่อยตัวให้กลับบ้าน แล้วเมื่อถึงกำหนดวันประหาร ก็ให้มารายงานตัวเพื่อรับโทษแบบโสกราตีส ดิมเฮมล็อกโดยไม่หนี แต่คนธรรมดาจะหนี ผมเองยังคิดที่จะหนีออกนอกประเทศเลย ดังนั้นนักโทษประหารจึงถูกกักขังไว้ในสถานคุมขังในฐานะ “นักโทษที่ยังไม่ได้รับการตัดสินโทษ” พวกเขาจึงเป็นทั้งนักโทษที่ถูกพิพากษาและไม่ถูกพิพากษาในเวลาเดียวกัน ทำให้รู้สึกขัดในใจที่ไม่อาจอธิบายได้ เพราะมันเป็นทางออกสุดท้ายที่ชัดเจนเกินไป

ระบบจะให้ผู้คุมกดปุ่มหลายปุ่มพร้อมกันเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลนั้นคิดว่าตนเองเป็นผู้ประหารชีวิต (แม้จะเป็นงาน แต่การฆ่าคนก็เป็นภาระทางจิตใจที่หนักมาก) การประหารชีวิตจะเกิดขึ้นภายในหกเดือนหลังการพิพากษา ระบบโทษประหารเต็มไปด้วยความขยันแย่ง ความล้มเหลวเชิงตรรกะ การหลอกลวง และการปกปิดข้อผิดพลาด เช่น กรณีของ

อิราซาวะ ซาดามิจิที่ถูกจำคุกนานสามสิบเก้าปีโดยไม่ถูกตัดสินประหารชีวิต (แต่คำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ในระหว่างนั้นกลับถูกปฏิเสธทั้งหมด) จนเขาเสียชีวิตในเรือนจำด้วยวัยเก้าสิบห้าปี ทั้งที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะเป็นข้อกล่าวหาเท็จ

สาเหตุที่กัณีนวัก้อยขาด

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมนึกถึงเมื่อเห็นอุเอมัตสึสวมผ้าพันแผลปิดนิ้วก้อยขวา คือ เหตุผลที่เขา กัณีนวัก้อยขาด

หลังจากยอมรับข้อกล่าวหาในการพิจารณาคดีครั้งแรก อุเอมัตสึก็แก้ตัวพร้อมพูดว่า “ผมขอโทษทุกคนเป็นอย่างสูง” แล้วในขณะเดียวกัน เขาก็พยายามกัณีนวัก้อยขาดตั้งแต่ข้อที่สองขึ้นไปให้ขาด ข่าวนั้นที่วันนั้นและหนังสือพิมพ์วันถัดไป ผู้คนมากมายทั้งผู้เชี่ยวชาญและครอบครัวเหยื่อวิพากษ์วิจารณ์อุเอมัตสึว่า เป็นการแสดงเพื่อเน้นย้ำถึงความล่าช้าในการพิจารณาคดีและความวิกลจริตของเขา กล่าวคือ ดีความว่าเขาพยายามแสดงว่าตนเองวิกลจริตถึงขั้นจะกัณีนวัก้อยให้ขาด

หากเป็นการแสดงก็ต้องมีผู้ชม แต่เมื่ออุเอมัตสึถูกนำตัวกลับจากศาลไปยังสถานคุมขัง เขาถูกมัดมือมัดเท้าไว้ และบาดแผลที่นิ้วก้อยของเขาได้รับการรักษาทันที แต่พอหกโมงเช้าวันรุ่งขึ้น เขาพยายามกัณีนวัก้อยอีกครั้ง โดยกัณีนวัก้อยแรกขึ้นไปแทนที่จะเป็นข้อที่สอง ไม่มีผู้ชมอยู่ที่นั่น มีเพียงเขาคนเดียวเท่านั้น แม้จะเป็นห้องขังเดี่ยว แต่ก็มียุติบัตรวงจรปิดติดตั้งไว้ 24 ชั่วโมง ดังนั้นหากมีการเคลื่อนไหวที่น่าสงสัย ผู้คุมก็จะรีบรุดมาทันที นับตั้งแต่เริ่มถอดผ้าพันแผลหรือผ้าก๊อซที่ได้รับการรักษาเมื่อวันก่อน เขาก็ต้องพยายามกัณีนวัก้อยตัวเองให้เสร็จในไม่กี่นาที

อุเอมัตสึอธิบายซิโนะดะที่มาพบเขาให้ฟังว่า เขาเปลี่ยนตำแหน่งจากข้อต่อที่สองไปเป็นข้อต่อแรก เพราะข้อต่อที่สองแข็งกว่าที่คาด จนกัณีนวัก้อยไม่ได้ ไม่ว่าจะอย่างไรเขามุ่งมั่นจะกัณีนวัก้อย ผมสัมผัสได้ถึงความตั้งใจ

อันแรงกล้านั้น

อุเอมัตสึอธิบายกับสื่อหลายแห่งว่า เขาต้องกัดนิ้วก้อยให้ขาด เพื่อแสดงคำขอโทษ แน่نون ผมก็คิดว่าเหตุผลนี้ (อย่างที่หลาย ๆ คนพูด) เห็นแก่ตัวและหลุดประเด็นเกินไป เพื่อตั้งสมมติฐาน คุณลองนึกภาพตัวเอง กัดนิ้วก้อยให้ขาดภายในไม่กี่นาทีได้ไหม ผมเคยลองจินตนาการแต่แทบเป็นไปไม่ได้ ต่อให้กัดผิวหนังหรือเนื้อส่วนที่บางได้ ฟันก็จะหยุดเมื่อกัดโดนข้อต่อ จากนั้นต้องหายใจเข้าลึก ขบกรามสุดแรงแล้วกัดจนข้อต่อขาด... ยังไงก็ไม่ไหว ผมคิดว่าคงเจ็บปวดจนหมดสติและล้มเลิกไปก่อนที่จะฟันจะถึงข้อต่อ แต่อุเอมัตสึทำได้ เขากัดมันให้ขาดด้วยฟันอย่างเดียว จะอธิบายเรื่องนี้ว่าเป็นเพียงเจตจำนงอันแรงกล้าได้หรือไม่ มันเกินไป ไม่ใช่ความแข็งแกร่ง แต่มีบางสิ่งบางอย่างตกลงไปหรือหายไป

ในช่วงเวลานั้น (จนถึงปัจจุบัน) อุเอมัตสึต่อต้านทีมทนายอย่างดุเดือด เพราะพวกเขาอ้างว่าจำเลยอยู่ในสภาพวิกลจริตขณะก่อเหตุและไม่สามารถรับการพิพากษา และเขาเป็นกรานหนักแน่นว่าตนเองมีสติสัมปชัญญะเต็มที่ในการรู้ผิดชอบ มีอยู่ช่วงหนึ่งเขาคิดกระทั่งจะปลดทีมทนายที่ไม่ยอมเปลี่ยนแนวทางการสู้คดีออกไปด้วยซ้ำ กล่าวอีกนัยหนึ่ง มันไม่สมเหตุผลผลอย่างยิ่งที่จะตีความว่าเขากัดนิ้วก้อยให้ขาดเพื่อแสดงว่าวิกลจริต

แวนโก๊ะมีแนวโน้มที่จะทำร้ายตัวเองตั้งแต่อายุน้อย และในช่วงที่อาศัยอยู่ในอาร์ล เขาใช้มีดโกนตัดหูซ้ายของตนเองจนเกือบขาด คนทั่วไปตีความว่าเขาแสดงคำขอโทษ (หรือความโกรธ) ต่อโกแก็งซึ่งอาศัยอยู่กับเขา ในช่วงเวลานั้น แดแวนโก๊ะไม่พูดอะไรเลย เหตุการณ์นี้ทำให้จิตใจของแวนโก๊ะยิ่งวิกลจริตมากขึ้น หนึ่งปีครึ่งให้หลัง เขาก็ฆ่าตัวตายด้วยปืนพกในเมืองโอแวร์ซูร์วช ประเทศฝรั่งเศส (บางทฤษฎีบอกว่าเป็นการฆาตกรรม)

ผมไม่ได้อ้างอิงถึงแวนโก๊ะเพื่อโอ้อวด แต่ต้องการชี้ให้เห็นว่าการกัดนิ้วตัวเองขาด ควรได้รับการตีความอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องใช้คำอย่าง

อำพราง วางแผน หรือกลยุทธ์ สมมติงูๆ เพื่อนของคุณกัณธุ์ก็อยุ่ขาดเพื่อขอโทษ แม้จะกังวลเรื่องบาดแผลเป็นประการแรก แต่คุณคงพูดไม่ออกกับความเกินเหตุและความรุนแรงของจิตใจที่เปี่ยมเบน เมื่อยากูซ่าตัดนิ้วพวกเขาจะแช่เย็นนิ้วก้อยด้วยน้ำแข็งจนซาก่อนวางลงบนเตียง แล้วใช้มีดคมๆ ตัดข้อต่อในคราวเดียว หากกฎคือการกัณธุ์ให้ขาดโดยไม่ต้องใช้มีดวิธีการขอโทษนี้คงเลิกใช้ไปนานแล้ว ยิ่งไปกว่านั้น ในกรณีของอุเอมัตสึ เขาทำเรื่องนี้ติดกันสองครั้ง (แม้ครั้งแรกจะล้มเหลวเพราะถูกขัดขวาง) น่าจะเจ็บปวดสาหัสสากรรจ์ แต่แทบไม่มีวีแววของความลังเลเลย

...ผมอาจยึดติดกับนิ้วก้อยของอุเอมัตสึมากเกินไป บางคนอาจรู้สึกอย่างนั้นเมื่ออ่านมาถึงตรงนี้ แต่หากลองสลับตำแหน่งตัวเองกับเขาก็คงเป็นไปได้ที่จะอยู่ในสภาพจิตใจปกติ

อย่างไรก็ตาม สังคมและสื่อหลักเสียงมูมม่อนนี้ (ดังที่เห็นได้จากการตีความว่าเป็นการแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงโทษประหาร ฯลฯ) บทความต่างๆ ที่ผมอ่านล้วนรักษาระยะห่างจากข้อเท็จจริงมากกว่าจะทำความเข้าใจ ฝ่ายตุลาการจึงยึดตามแนวทางนี้ และตั้งสมมติฐานว่าอุเอมัตสึอยู่ในสภาพปกติในคำพิพากษาของศาลชั้นต้น แม้หัวหน้าผู้พิพากษา อาโอะนุมะ คิโยชิ จะรับฟังผลประโยชน์ของดร.คุโดะ ยูกิโอะที่ทีมทนายฝ่ายจำเลยร้องขออยู่บ้าง (โรคจิตจากกัญชาพร้อมกับกลุ่มอาการเบี่ยงเบนแรงสูงใจ) แต่สุดท้ายเขาก็สรุปด้วยถ้อยคำรุนแรง เช่น “ไม่ถึงขั้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติ” “ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเกิดจากความคิดที่ผิดปกติหรือความบกพร่องทางความคิด” “ไม่เห็นความผิดปกติใด” “เรียกว่าอยู่ในขอบเขตที่เข้าใจได้” แล้วสรุปว่า “จำเลยยอมรับว่ามีความสามารถในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่ขณะก่ออาชญากรรม” และ “พิจารณาแล้วว่าโทษประหารเป็นทางเลือกเดียวเท่านั้น”

เดือนเหตุสังหารหมู่ลวงหน้า

ห้าเดือนก่อนก่ออาชญากรรม อุเอมัตสึถูกแจ้งจับและถูกบังคับให้เข้ารักษาในโรงพยาบาล เนื่องจากเขาส่งจดหมายไปหาประธานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โอชิมะ ทาดาโมริ เพื่อเตือนล่วงหน้าว่าเขาจะสังหารหมู่ผู้พิการ เมื่อประวัติของเขาถูกเปิดเผย สื่อก็ใช้คำเรียกแทนอุเอมัตสึว่ามารุเซย์ (บุคคลวิกลจริต) (เดิมเป็นคำแสลงของตำรวจ) ปกติดีเกือบครึ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอาการทางจิตมักไม่ถูกส่งฟ้อง และสื่อจะรายงานโดยปกปิดชื่อจริง

ขอยกข้อความทั้งหมดจากจดหมายนั้นมาไว้ด้านล่างนี้ แม้จะยาวสักหน่อย แต่หลายคนน่าจะเคยเห็นจากข่าวที่รายงานคดีนี้อย่างครึกโครม แม้สื่อหลายแห่งอ้างว่าเผยแพร่ข้อความทั้งหมด ทว่าจริงๆ แล้วมีบางส่วนถูกตัดออกไป ผมอยากให้คุณตั้งสติให้ดีแล้วอ่านมันอีกครั้ง ผมแน่ใจว่าจะมีการค้นพบใหม่

เรียน ประธานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โอชิมะ ทาดาโมริ

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อ่านจดหมายฉบับนี้

ผมกำจัดผู้พิการทั้งหมด 470 คน

ผมเข้าใจดีว่านี่เป็นคำพูดที่ผิดวิสัย ทว่าเมื่อเห็นสีหน้าที่เหนื่อยล้าของผู้ปกครองและสายตาไร้ชีวิตชีวาของพนักงานศูนย์ดูแล ผมจึงตัดสินใจลงมือวันนี้ เพราะไม่อาจนั่งเฉยได้เมื่อนึกถึงประโยชน์ของญี่ปุ่นและโลก

เหตุผลคือ คิดว่าอาจเป็นไปได้ที่จะกระตุกเศรษฐกิจโลก และป้องกันสงครามโลกครั้งที่สามอย่างเต็มรูปแบบ

คนพิการไม่ได้ใช้ชีวิตเหมือนมนุษย์แต่เป็นเพียงสัตว์ มีหลายคนที่ต้องนั่งรถเข็นไปตลอดชีวิตอย่างน่าเวทนา และไม่แปลกที่ผู้ปกครองจะทอดทิ้ง

เป้าหมายของผมคือโลกที่ผู้พิการเข้าช้อนจะใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว และหากพวกเขาไม่อาจเข้าสังคมได้ ก็จะสามารถขยายตัวได้เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

คิดว่ายังไม่พบคำตอบว่าชีวิตของคนพิการเข้าช้อนควรจะเป็นอย่างไร เพราะพวกเขานำพามาแต่ความโชคร้ายเท่านั้น

ผมได้ศึกษาการดอลลูมินาติที่สร้างโดยอลลูมินาติของฟรีเมสัน น่าเศร้ามากเมื่อผู้ที่มีอนาคตสดใสต้องสังเวยชีวิตในสงคราม ก่อให้เกิดความเกลียดชังมากมาย แต่การฆ่าผู้พิการจะช่วยลดความโชคร้ายให้เหลือน้อยที่สุดได้

ผมเชื่อว่าเวลานี้คือช่วงเวลาของการปฏิวัติและต้องตัดสินใจอย่างยากลำบากเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ นี่จะเป็นก้าวแรกที่ยิ่งใหญ่ของประเทศญี่ปุ่น

ขอให้ท่านโอชิมะ ทาดาโมริช่วยขับเคลื่อนโลกไปในทิศทางที่ดีขึ้นโดยใช้พลังของท่านด้วย ผมหวังว่าคุณจะถ่ายทอดเรื่องนี้ให้กับท่านอาเบะ ชินโซได้รับรู้

นี่คือคำตอบที่ได้หลังจากไตร่ตรองอย่างจริงจังว่าผมทำอะไรเพื่อมนุษยชาติได้บ้าง

ท่านโอชิมะ ทาดาโมริ ประธานสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร ได้โปรดช่วยผม เพื่อประเทศญี่ปุ่นอันเป็นที่รักของเราและมนุษยชาติด้วยเถิด รบกวन्दด้วยครับ

จาก อุเอมัตสึ ซาโตชิ

ตัวตนของอุเอมัตสึ ซาโตชิ

ผมไม่ได้เสนอกลยุทธ์ครั้งนี้ด้วยความคิดบ้าคลั่งที่ต้องการก่อเหตุสังหารหมู่ แต่เผยความรู้สึกที่มนุษยชาติซ่อนไว้ในส่วนลึก

ของหัวใจออกมา และดำเนินการด้วยความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ

แผนชีวิตที่ผ่านมาคือ ใช้ประโยชน์จากใบอนุญาตสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้จากมหาวิทยาลัย และประสบการณ์ในศูนย์ดูแลผู้พิการที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน เพื่อมุ่งสู่การเป็นครูในโรงเรียนที่สนับสนุนนักเรียนผู้มีความต้องการพิเศษ ก่อนหน้านี้อะหว่างทำงานในอุตสาหกรรมขนส่ง ผมเคยฝึกงานเป็นเวลาสามปีภายใต้ครูผู้สอนที่ยอดเยี่ยม ซึ่งอาจารย์ XXXXX คือลุงของผมเอง

ผมประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เมื่อเดือนกันยายน ทั้งปัญหาสุขภาพเรื้อรังไว้ และวางแผนที่จะรับเงินชดเชยประมาณสามล้านเยน ผมวางแผนจะใช้เงินซื้อหุ้นของธนาคารเซเวน เพราะเชื่อว่าเซเวนอีเลฟเวนเกี่ยวข้องกับฟรีเมสัน (มีลงอยู่ในการดิลลูมินาติด้วย) และจะพัฒนาต่อไปในอนาคต

ด้วยตระหนักดีว่ารูปร่างหน้าตาเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะความไม่มั่นใจในรูปร่างหน้าตา ผมจึงเข้ารับการศัลยกรรมความงามให้มีภาพลักษณ์คล้ายมนุษย์ต่างดาวที่ตาโตและหน้าเล็กดูล้ำยุค ผมเคยเห็นยูเอฟโอสองครั้ง บางทีผมอาจมาจากอนาคตก็ได้ จริงๆ แล้วผมมีคำขออีกสองข้อ ที่เป็นคนละเรื่องกับหัวข้อในครั้งนี้ แต่ผมหวังว่าคุณจะยินดีรับฟัง

นำกัญชามาใช้ทางการแพทย์

คนที่กินยาจิตเวชมักมีความคิดด้านลบและสั่นหวั่นกับชีวิต ฉะนั้นผมเชื่อว่าพลังของกัญชาที่เกิดจากปาฏิหาริย์ของธรรมชาติเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่าการพึ่งยาพิษที่ทำลายจิตใจ รบกวนด้วยครับ ผมกำลังก้าวเดินไปข้างหน้าโดยมีเป้าหมายที่จะใช้เวลากับเพื่อนที่ไว้ใจได้

สร้างคาสينو

ในญี่ปุ่นมีการพนันหลายประเภทรวมถึงปาจิงโกะที่กีดกันชีวิต

หากเดินไปรอบ ๆ เมืองก็จะเห็นการพนันที่ผิดกฎหมายมากมาย อาจมีเหตุผลหรือกำลังถูกข่มขู่อยู่เบื้องหลัง สิ่งเหล่านี้ดำเนินการด้วยความมุ่งมั่นของทุกคน คงดีถ้าประเทศร่วมมือกันสำรวจหาวิธีสร้างรายได้ใหม่ๆ ให้กับกลุ่มคนที่น่ากลัว จัดตั้งกองทัพบัญญา ยอมรับรอยสัก และทำให้ข้อสอบอัตนัยง่ายขึ้น

ขอภัยเป็นอย่างสูง หากพุดเกินสถานะ แต่เชื่อมั่นว่าญี่ปุ่นจะเกิดใหม่เมื่อผ่านการปฏิวัติครั้งนี้

รายละเอียดกลยุทธ์

ตัดสินใจทำงานกะกลางคืนที่มีพนักงานน้อย

เป้าหมายคือศูนย์ดูแล 2 แห่ง (สึคุยิยามายูริ และอัตสึกิเซคาเอ็น) ซึ่งมีผู้พิการเข้าช้อนอยู่จำนวนมาก

เจ้าหน้าที่จะถูกจับมัดเพื่อไม่ให้เคลื่อนไหวและติดต่อกับบุคคลภายนอกได้

ผมจะลงมืออย่างรวดเร็ว และไม่ทำร้ายเจ้าหน้าที่โดยเด็ดขาด หลังจากสังหารคน 260 คนในศูนย์ดูแลสองแห่ง ผมจะเข้ามอบตัวกับตำรวจ

ผมมีข้อเรียกร้องสำหรับดำเนินการกลยุทธ์ตามนี้
คุณซึ่งหลังจับกุมสูงสุด 2 ปี จากนั้นให้ปล่อยเป็นอิสระ ให้ตัดสินใจว่าไม่มีความผิดเนื่องจากวิกฤลจริต

เอกสารจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน เช่น ทะเบียนบ้านและใบขับขี่ที่มีชื่อใหม่ (อิคุโระ ทาคาชิ)

ปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับสังคมด้วยการสลายกรรมความงาม ให้เงินสนับสนุนเป็นจำนวน 500 ล้านเยน

หวังว่าคุณจะให้สัญญาตามนี้

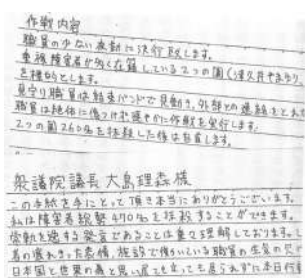
คุณตัดสินใจเมื่อใด ผมพร้อมจะดำเนินการทันที
กรุณาทำเพื่อสันติภาพของญี่ปุ่นและโลกด้วยครับ
ขออภัยอย่างยิ่งที่ต้องรบกวนท่ามกลางภารกิจฉันทน์มือของคุณ
แต่หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคุณจะหารือกับอาเบะ ชินโซครับ

อุเอมัตสึ ซาโตชิ

ที่อยู่ XXX

หมายเลขโทรศัพท์ XXX

เจ้าหน้าที่สมาคมชุมชนคานากาวะ

สำเนาจดหมายของอุเอมัตสึถึง
ประธานสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร
โอชิมะ (ภาพโดย: เคียวโด นิคส์)

พนักงานคนหนึ่งในอาคารสภา
ผู้แทนราษฎรได้รับจดหมายฉบับนี้ จึง
ส่งต่อให้ตำรวจจังหวัดคานากาวะ ก่อนจะ
ส่งต่อไปมายาญูริเอ็น เมืองซากามิฮาระ
จึงตัดสินใจบังคับให้เขาเข้าโรงพยาบาล
ท้องถิ่นเป็นการด่วน คดีนี้เกิดขึ้นห้าเดือน
ให้หลัง ขอเขียนอีกรอบ หากเป็นคดีเล็กน้อย
คงไม่แปลกใจหากเขาไม่ถูกดำเนินคดี
เมื่อทราบประวัติการรักษาในโรงพยาบาล
ก่อนหน้านี้

เมื่อพิจารณาถึงขนาดของคดีแล้ว ผมไม่ยืนยันว่าการดำเนินคดี
หรือรายงานข่าวด้วยชื่อจริงของเขาเป็นเรื่องผิดพลาด การรายงานข่าวโดย
ไม่เปิดเผยตัวตนเพราะเป็นบุคคลลึกลับจึงไม่ใช่ข้อกำหนดทางกฎหมาย
แต่เป็นธรรมเนียมที่มีช้อยกเว้นอยู่ นอกจากนี้ มาตรา 29-4 (การยกเลิก
มาตรการการรักษาในโรงพยาบาล) ของพระราชบัญญัติสุขภาพจิตและ
สวัสดิการระบุว่า “เมื่อวิเคราะห์แล้วว่าไม่มีความเสี่ยงที่เป็นอันตราย

ต่อตนเองหรือผู้อื่น บุคคลนั้นต้องได้รับการปล่อยตัวทันที” หมายความว่า ต้องมีอาการดีขึ้นในระดับหนึ่งตอนที่ออกจากโรงพยาบาล หากพิจารณาจากที่เขาได้รับการปล่อยตัวมาห้าเดือนแล้วจากเวลานั้น ดังนั้นการปฏิบัติกับเขาเหมือนปกติจึงมองได้ว่าสมเหตุสมผล

แต่หลักเกณฑ์ยังไม่ชัดเจนว่า เข้าโรงพยาบาลแล้วต้องใช้เวลานานเท่าใดจึงไม่ถือว่าเป็นบุคคลวิกลจริตอีกต่อไป ไม่มีใครให้คำตอบได้ เพราะเป็นพื้นที่สีเทา ไม่อาจขีดเส้นชัดเจนในจิตสำนึกของมนุษย์ได้

แต่ผมพูดได้แค่นี้ หากจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นข้อยกเว้น ก็ควรตระหนักให้ชัดเจนว่ามันเป็นข้อยกเว้น มิฉะนั้นจะกลายเป็นสมมติฐานโดยไม่รู้ตัว และกลายเป็นเรื่องปกติไปเมื่อไรไม่อาจรู้ได้ หากไม่ตระหนักว่าข้อยกเว้นเป็นข้อยกเว้น มาตรฐานก็จะบิดเบือนไปโดยไม่ทันสังเกต และสิ่งที่อาทัมเบน เรียกว่า “สภาวะยกเว้น” อาจเกิดขึ้นได้แม้ในขณะที่ไม่ได้เผชิญกับสภาวะฉุกเฉิน

การรายงานข่าวคดีซากามิฮาระเป็นแบบ “สภาวะยกเว้น” อย่างแท้จริง กล่าวคือมีข้อยกเว้นหลายประการ เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จึงเรียกได้ว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่มีคนไม่มากที่ตระหนักว่านี่คือกรณีพิเศษ มีการวิเคราะห์อย่างละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และการพิจารณาคดี แต่ในเอกสารที่ผมอ่าน แทบไม่พบข้อโต้แย้งที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับสภาพจิตใจของอุเอมัตสึโดยตรง

ขอชี้แจงว่า ผมไม่ได้ตั้งใจอ้างว่าอุเอมัตสึเป็นผู้บริสุทธิ์เพราะวิกลจริต เขาก่ออาชญากรรมที่ใหญ่หลวง เป็นธรรมดาที่ต้องรับโทษ ไม่ควรข้ามขั้นตอนเพียงเพราะมีข้อสรุปแล้ว ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อระบบตุลาการสมัยใหม่ที่ยึดหลักกระบวนการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (ดำเนินการอย่างเหมาะสมและถูกต้อง)

หากตั้งต้นให้ข้อยกเว้นกลายเป็นเงื่อนไขตั้งต้น จะเกิดช่องว่างขึ้นและถูกเติมเต็มด้วยคำแบบเหมารวม เช่น “หนีโทษประหาร” “เห็นแก่ตัว”

“ต่ำช้า” “ชั่วร้าย” และ “โหดเหี้ยม” เกิดเป็นไอคอนแห่งความชั่วร้ายที่เข้าใจง่าย เมื่อเป็นเช่นนั้นจะรู้สึกเกลียดเขาได้โดยไม่ลังเล การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยไม่มีการอธิบายความเป็นมาหรือแรงจูงใจของเหตุการณ์อย่างชัดเจนเพียงพอ และช่วงเวลานี้ที่สื่อเรียกว่า “ดำมืด”

ภาพที่ทำให้เดจาวู

...เหตุการณ์นี้ทำให้ผมรู้สึกเดจาวู ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นขณะอ่านเอกสารเกี่ยวกับคดีซากามิฮาระก่อนเข้าเยี่ยม ยิ่งอ่านเอกสารมากเท่าไรความตระหนักนั้นก็ยิ่งแรงกล้าขึ้น แม้ว่าคดีจะแตกต่างกันสิ้นเชิง ภายนอกแตกต่างกันทุกอย่าง ทั้งเวลา ขนาดและคุณภาพ ทว่าเมื่อปัจจัยหลายอย่างที่เหมือนกันอย่างชัดเจนในแง่มุมมองที่สังคมมองคดีเหล่านั้น

เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2004 มีการพิจารณาคดีอาชาฮาระ โทโก ผู้ก่อตั้งลัทธิโอมชินริเกียวของศาลชั้นต้นแบบเปิดเผย ผมนั่งอยู่ในหอประชุมห้องพิจารณาคดี 104 ของศาลแขวงโตเกียว ต้องตกตะลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตรงหน้า

อาชาฮาระนั่งอยู่บนเก้าอี้จำเลยขณะผู้คุมช่วยประคอง เขาหยุดไปครู่หนึ่งและเริ่มเคลื่อนไหวแปลกๆ เกิดขึ้นวนไปมาซ้ำๆ อยู่แบบนั้นเป็นระยะๆ เขาเกาศีรษะ บัญปาก พิมพ์อะไรบางอย่างก่อนเอามือปิดปาก แล้วทำหน้าบูดเบี้ยว สีหน้าของเขาเหมือนทั้งยิ้มและเจ็บปวด บางครั้งก็เกาคางหรือหลังใบหูแทนที่จะเป็นศีรษะ แต่หลักๆ การเคลื่อนไหวเหล่านั้นเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกตลอดเวลา เรียกอีกอย่างว่าพฤติกรรมย้ำคิดย้ำทำ ซึ่งเป็นหนึ่งในอาการพื้นฐานของความผิดปกติทางจิต

ขณะมองอาชาฮาระที่นั่งอยู่บนเก้าอี้จำเลยและทำท่าเดิมซ้ำๆ ตลอดเวลา ผมคิดในใจว่า “นี่เป็นการแสดงรีเพล” คำพิพากษาในวันนี้ไม่มีทางเป็นอย่างอื่นนอกจากโทษประหาร ผมเกลียดการตัดสินง่ายๆ แบบนี้ แต่พูดได้เต็มปากว่าเป็นความเห็นพ้องต้องกันของชาวญี่ปุ่นเกือบทั้งหมด

ทางเดียวที่จะหลีกเลี่ยงโทษประหารคือ การรับรองว่าอยู่ในภาวะวิกลจริตหรือจิตเสื่อมถอย ที่จริงแล้ว การพิจารณาคดีนั้นถูกระงับไว้ (เนื่องจากจำเลยสูญเสียความสามารถในการถูกดำเนินคดี)

อันที่จริง กิริยาวาจาที่ผิดปกติของอาซาฮาระเริ่มเกิดระหว่างการพิพากษาของศาลชั้นต้น ทว่าสื่อเกือบทั้งหมดรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญและนักข่าวจำนวนมากกลับวิพากษ์วิจารณ์คำพูดที่ผิดปกติและการนิ่งเงียบของอาซาฮาระอย่างเข้มข้นว่า “แกลังป่วยเพื่อเลี่ยงโทษประหาร” “เขากำลังหนีความจริง” และ “เขากำลังยึดเยียดความรับผิดชอบให้เหล่าสาวกช่างต่ำช้าเหลือเกิน” ตัวอย่างหนึ่งคือ บทความเกี่ยวกับลัทธิโอมของเอกะวะ โซโก นักข่าวที่มีชื่อเสียงมากที่สุด

ในระหว่างนั้น อาซาฮาระเริ่มเรียกทนายคนหนึ่งเหมือนภรรยาว่า “ยาโซดารา ยาโซดารา (ภรรยา คือ มัตสึโมโตะ โทโมโกะ)” พร้อมกับคำแชแนและหน้าอกเธอไม่หยุด แม้ว่าทนายคนนั้นจะแสดงสีหน้าสับสน แต่ก็ยอมให้สัมผัสและสนับสนุนการซักถามพยาน ขณะที่สาวกของเขาทุกขัทรมาณและเป็นกังวล แต่ในสมองของผู้ก่อตั้งที่เป็นตัวการสำคัญกลับเปี่ยมไปด้วยการเติมเต็มความปรารถนาของตนเอง

“โอมชินริเกียว” บันทึกการพิจารณาคดีที่ 2, บุงเกซุนจู

เขาเอามือแตะแชแนและหน้าอกของทนายความที่นั่งข้างๆ ขณะเรียกชื่อภรรยาในห้องพิจารณาคดี เอกะวะอธิบายจากนี้ว่า “ในสมองดูเหมือนเปี่ยมไปด้วยการเติมเต็มความปรารถนาของตนเอง” แต่ระดับนี้เพียงพอแล้วหรือไม่ ยังไงก็ไม่ควรคิดว่ามันแปลกใช่ไหม

เมื่อเอ่ยถึงลัทธิโอม เอกะวะเองก็ตกเป็นเหยื่อเช่นกัน ชีวิตของเขาถูกคุกคามจริงๆ นอกจากนี้ เธอยังเกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมครอบครัวของทนายชากาโมโตะ สึสึมิ ซึ่งมีสมาชิกสามคนในครอบครัวถูกลัทธิโอม

สังหาร เพราะเธอเป็นคนเปิดโอกาสให้ทนายชากาโมโตะและลัทธิโอมเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่แรก หากพูดในแง่ นั้น เธอคงรู้สึกเหมือนเป็นครอบครัวของผู้เสียชีวิตและรู้สึกผิดที่ดึงพวกเขาเข้ามาพัวพัน

จึงไม่แปลกที่เธอจะเกลียดลัทธิโอมและอาซาฮาระ แต่นั่นไม่ใช่มุมมองของนักข่าว สื่อหลายแห่งยกให้เธอเป็นผู้นำของนักข่าวเมื่อพูดถึงลัทธิโอมและประชาชนก็แบ่งปันมุมมองและคำพูดของเธอกันอย่างกว้างขวาง

แม้ว่าจะไม่รุนแรงเท่ากรณีของเอกาว่า แต่ผู้เชี่ยวชาญและสื่อจำนวนมากในช่วงเวลานี้ก็นำเสนอมุมมองที่คล้ายกันเกี่ยวกับห้องพิจารณาคดีของอาซาฮาระ

เรื่องนี้ถูกเผยแพร่สู่สาธารณชนทางโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ว่าชั่วช้าและโหดร้าย แม้อยู่ในห้องพิจารณาคดี เขาเป็นคนเลวร้ายที่สัมผัสร่างกายของทนายไม่หยุดและยึดแต่ความปรารถนาของตนเองเป็นที่ตั้งสัตว์ประหลาดเลือดเย็นที่พรากชีวิตผู้คนมากมายเพื่อตัวเอง โทษประหารถือว่าสาสมสำหรับเขาและควรประหารโดยเร็ว ผมเคยอ่านบทความดังกล่าวเช่นกัน จึงสับสนขณะนั่งอยู่ที่เก้าอี้ผู้ฟัง ความแตกต่างของภาพที่เห็นตรงหน้ากับข้อมูลที่ได้รับมา ทำให้ผมไม่อาจจัดระเบียบความคิดและความรู้สึกของตัวเองได้

ผมเดินสวนกับนักข่าวที่เป็นเพื่อนเก่า ณ โถงทางเดินชั้นสองของศาลแขวงระหว่างพักเที่ยง เขาพูดกับผมว่า “เขาเปลี่ยนทางเก่งที่สวมตอนเช้าและตอนบ่ายอยู่บ่อยๆ” เหตุเพราะปัสสาวะเล็ดและอุจจาระราด เขาจึงต้องสวมผ้าอ้อมไว้ บริเวณรอบเอวของเขานูนออกมาอย่างประหลาด นักข่าวอีกคนหนึ่งถามผมว่า “มองยังไงก็ไม่ปกติใช่ไหม” ผมตอบพร้อมพยักหน้าว่า “คงไม่ไหวแล้วละ” จากนั้นเมื่อถามถึงความเป็นไปได้ที่เขาจะแก่งเลียงป่วย ผู้สื่อข่าวก็แสดงท่าทางเหมือนเหม่อมองไปไกลชั่วพริบตาหนึ่ง

“เมื่อเขาเริ่มพูดภาษาอังกฤษหรือเรื่องที่ทำให้ความเข้าใจไม่ได้ ก็มีบางคน ที่พูดถึงความเป็นไปได้ นั้น... นั่นไม่ใช่ระดับแก่งเลียงป่วยแล้วละครับ”

บางทีนี่อาจเป็นความรู้สึกที่แท้จริงของพวกเขา ความรู้สึกแบบนั้น
ของพวกเขา นักข่าวและกรรมการไม่มีทางจะถูกเปิดเผยหรือกลายเป็นบทความ
เด็ดขาด

ข่าวในคืนวันนั้นและบทความในหนังสือพิมพ์เช้าวันรุ่งขึ้น แทบ
ทั้งหมดมีภาพร่างโดยศิลปินในห้องพิจารณาคดีซึ่งจับภาพช่วงเวลา
อาชญากรรมทำหน้าบิดเบี้ยว พร้อมคำบรรยายที่แตกต่างกันเล็กน้อย เช่น
“ไม่มีวิญญูของความสำนึกผิด” และ “การเยาะเย้ยครอบครัวยุติชีวิต”
เป็นบริบทที่บอกว่าเขาเป็นคนโหดเหี้ยมถึงขนาดนี้

ผมขอลงความเห็นอย่างชัดเจนว่า เขาไม่ได้ทำหน้าบิดเบี้ยวเป็น
ระยะๆ เพราะหวัหระ เพียงแต่ไม่มีเหตุผลที่จะหวัหระ สมมติว่าเขาหวัหระ
จริงๆ ปกติเราจะอธิบายคนที่หวัหระทุกๆ หลายนาทีโดยไม่มีสาเหตุว่า
อย่างไร หากบังคับให้พูดอาจตอบว่านั่นไม่ใช่หวัหระแต่เป็นอาการที่เกิดขึ้น
เฉียบพลันต่างหาก

เช่นเดียวกับบรรดานักข่าวที่กล่าวถึงข้างต้น มีสื่อไม่น้อยที่
ไม่สบายใจกับสถานการณ์ของอาชญากรรม แต่ผมไม่มีทางจะเขียนบทความ
แบบนั้นได้ เพราะผู้ชมและผู้อ่านจะประท้วงกันเข้ามาถล่มหลายทันที เช่น
“คุณปกป้องอาชญากรรมนั้นหรือ” “คุณเข้าข้างลัทธิโอมมันหรือ”

ความตกตะลึงในห้องพิจารณาคดีอาชญากรรม

หลังตกใจกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ผมก็สัมภาษณ์คนจำนวนมาก
และไปสถานคุมขังเพื่อเยี่ยมเหล่านักโทษประหารลัทธิโอมที่ใกล้ชิดกับ
อาชญากรรม รวมถึงไปเยือนเมืองยาตีชิโระ คูมาโมโตะ บ้านเกิดของอาชญากรรม
เพื่อพบกับคนรู้จักและผู้เกี่ยวข้องหลายคน ตอนนั้นผมแน่ใจแล้ว สภาพจิตใจ
ของอาชญากรรมเริ่มแย่งระหว่างการพิพากษาของศาลชั้นต้นที่เขาเริ่มมี
กิริยาวางเฉยแปลกๆ

ในการพิพากษาคดีตามปกติ หากจำเลยสูญเสียความสามารถ

ในการถูกดำเนินคดี การพิจารณาคดีจะถูกระงับ ทว่าห้องพิจารณาคดีอาชาฮาระยังคงดำเนินต่อไป พร้อมบังคับชายคนหนึ่งให้เสียสติและสูญเสียความสามารถในการถูกดำเนินคดีเข้าสู่ที่นั่งของจำเลย

ขออภัยเพื่อความชัดเจน ความสามารถในการถูกดำเนินคดีตามที่กล่าวไว้ในที่นี้แตกต่างจากความสามารถในการรับผิดชอบ ซึ่งเป็นประเด็นที่อภิปรายกันในการพิพากษาของอุเอมัตสึ ซาโตชิ ตามที่ياسุตะ โยชิฮิระ หัวหน้าทีมทนายในการพิพากษาของศาลชั้นต้นคดีของอาชาฮาระกล่าวไว้ว่า อาชาฮาระมีสมองฉับไวมากในช่วงแรกของการพิจารณาคดี และไม่มีอะไรผิดปกติในคำตอบของเขา จึงสมเหตุสมผลที่จะพิจารณาว่าเขามีความสามารถในการรับผิดชอบ (แม้ในขณะที่เกิดอาชญากรรมก็ตาม) ทว่าตั้งแต่ช่วงกลางของการพิจารณาคดี ทีมทนายสื่อสารกับอาชาฮาระไม่ได้ กล่าวคือ มีความเป็นไปได้สูงที่เขาจะสูญเสียความสามารถในการถูกดำเนินคดีไป หากเป็นเช่นนั้นการพิพากษาก็ต้องระงับชั่วคราว และทำการรักษา ก่อนจะเริ่มต้นการพิพากษาคดีอีกครั้ง นั่นเป็นกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย จนถึงตอนที่ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีเสร็จสิ้น อาชาฮาระไม่เคยได้รับการตรวจสภาพจิตเลยสักครั้ง รวมถึงการประเมินเบื้องต้นทันทีหลังจากที่เขาถูกจับกุมด้วย แม้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่ใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่สงคราม ซึ่งถือเป็นเรื่องผิดปกติอย่างยิ่ง

แม้ตอนนี้มีคนจำนวนมากที่ยืนยันว่าอาชาฮาระกำลังป่วยทางจิต ถามว่า หากกำลังป่วยจริง เขามีจุดประสงค์อะไร แน่นอนว่าเพื่อชะลอการพิจารณาคดีและเลี้ยงชีพประหาร แต่เนื่องจากเขาไม่สามารถสื่อสารกับทนายได้ ส่งผลให้การพิจารณาคดีของอาชาฮาระจบลงที่ศาลชั้นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง การตัดสินประหารชีวิตถูกลดขั้นตอนลงมาก จากเดิมที่ต้องผ่านศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

หากกำลังป่วย เมื่อศาลชั้นต้นตัดสินลง (เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกับจำเลยได้) และทีมทนายของศาลอุทธรณ์ยื่นหนังสือแสดงเจตจำนง

ขออุทธรณ์ล่าช้า การพิพากษามีแนวโน้มสูงที่ต้องยุติ อาสาหาระคงประกาศเลิกสร้างทำเป็นวิกิลจริต ทำยที่สุดแล้ว หากยังเป็นเช่นนี้ต่อไป เห็นได้ชัดว่าแทนที่จะหลีกเลี่ยงโทษประหารชีวิตหรือการชะลอการพิจารณาคดี เขากลับจะได้รับผลตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง

ทว่าอาสาหาระยังคงนิ่งเฉย และในที่สุดการพิจารณาคดีก็ยุติกลางคัน พร้อมการตัดสินประหารชีวิตโดยไม่ยื่นอุทธรณ์ อาการของอาสาหาระไม่เปลี่ยนแปลงจนกระทั่งถึงวันที่เขาถูกประหารชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงระบุแรงจูงใจเบื้องหลังคดีลัทธิโอมไม่ได้

หลังจากพิจารณาและทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แรงจูงใจควรเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุด กรณีของลัทธิโอม เป็นที่ทราบกันดีว่าเหตุใดเหล่าผู้กระทำความผิดจึงร่วมแผนการฆ่าและทำร้ายผู้คน นั้นเพราะพวกเขาได้รับแจ้งว่าการพนแก๊สพิษซารินเป็นคำสั่งจากพระอาจารย์ แล้วอาสาหาระที่กล่าวกันว่าเป็นผู้ออกคำสั่ง เขาคิดอะไร ตั้งเป้าไปที่อะไร และมีจุดประสงค์อะไรถึงสั่งให้พนแก๊สพิษซาริน แม้นตอนนี้ก็ยังไม่คำตอบ

มีเรื่องที่ยากถามมากมายในห้วงพิจารณาคดี คุณออกคำสั่งให้สังหารหมู่ตั้งแต่แรกจริงหรือไม่ คิดจะยึดครองญี่ปุ่นอย่างจริงจังหรือไม่ หรือมีความแตกต่างทางภาษาหรือไม่ คนเดียวที่ได้ฟังคำสั่งจากคุณโดยตรงคือ มุไร ฮิเดโอะ ผู้นำที่ถูกแทงตาย คุณบอกเขาว่าอย่างไร มีคำพูดถึงเหยื่อและครอบครัวของพวกเขาบ้างไหม รู้สึกอย่างไรกับเหล่าสาวกที่จะถูกประหารชีวิตไปพร้อมกัน ตอนนั้นคิดอย่างไรกับคดี ล่ามึนเสียใจบ้างไหม ท้อถอยหรือไม่ โกรธไหม เศร้าหรือเปล่า

...เพราะเขาไม่เล่าจนถึงท้ายที่สุด ตอนนี้ผมก็เลยยังไม่ทราบแม้ข้อเท็จจริง ศาลชั้นต้นสรุปเกี่ยวกับแรงจูงใจว่า “อาสาหาระสั่งให้พนแก๊สพิษซารินบนรถไฟใต้ดินเพื่อหลบเลี่ยงการถูกสอบสวนที่กระชั้นเข้ามา” หลักฐานคือแผนการรลึ่มูชิน (ซึ่งกล่าวว่าอาสาหาระได้สั่งให้พนแก๊สพิษซาริน)

ตามคำให้การในศาลของอิโนอุเอะ โยชิอิโระ หนึ่งในคนที่ใกล้ชิดที่สุด แต่คนใกล้ชิดอื่นๆ ที่นั่งรถลีมูซีนด้วยกันกลางแคลงใจกับคำให้การนี้ สำคัญที่สุด อิโนอุเอะได้ปฏิเสธคำให้การของตัวเองในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม ศาลยังคงใช้คำให้การนี้สนับสนุนข้อสรุปสมมติฐานต่อไป

ตามที่ระบุในคำตัดสินของศาลชั้นต้น มีความเป็นไปได้ว่าเขา “เพื่อฝันจะปกครองญี่ปุ่นและกลายเป็นกษัตริย์โดยอ้างว่ากอบกู้” และตัดสินใจพ่นแก๊สพิษซารินเพื่อจุดประสงค์นั้น ผมไม่มีหลักฐานที่จะปฏิเสธหรือสนับสนุนการยืนยันนี้ คำให้การถูกรวบรวมไว้มากมาย แต่เราไม่รู้เลยว่าตอนนั้นอาชาระกำลังคิดหรือวางแผนอะไร

ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น หลังจากที่อาชาระสัมผัสร่างกายของทนาย และกล่าวถ้อยคำปณาสภาษาอังกฤษที่จับใจความไม่ได้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เขาก็กลายเป็นคนเสียจริตที่มีอาการปัสสาวะอุจจาระราด ต้องนั่งรถเข็นและทำกริยาเดิมซ้ำๆ ด้วยเหตุนี้จึงไม่ทราบถึงแรงจูงใจสุดท้าย

ขอเขียนอีกรอบ แรงจูงใจเป็นหลักสำคัญในการไขคดีให้กระจ่าง หลายคนเสริมว่าเหตุการณ์การโจมตีด้วยแก๊สพิษซารินบนรถไฟใต้ดินถือเป็นการก่อการร้าย แต่การก่อการร้ายต้องมีจุดประสงค์ทางการเมืองแค่การกระทำรุนแรง เช่น การวางระเบิด การทำลายข้าวของ และการฆาตกรรม ไม่ถือเป็นการก่อการร้าย การก่อการร้ายคือการใช้ความรุนแรงสร้างความวิตกกังวลและความกลัวต่อสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเมือง หากไม่ทราบแรงจูงใจก็ไม่อาจพูดได้แน่ชัดว่าเป็นการก่อการร้าย ในแง่นั้น การกระทำของอุเอมัตสึที่เขียนจดหมายถึงประธานสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรโอชิมะว่าเขาได้ตัดสินใจที่จะก่ออาชญากรรมเพื่อ “ขับเคี่ยอนัศตรูจโลก และป้องกันสงครามโลกครั้งที่สามอย่างเต็มรูปแบบ” จะตรงตามเงื่อนไขของการก่อการร้ายมากกว่า (ถ้าไม่นับแรงจูงใจที่ไร้สาระเกินไป)

คดีโจมตีรถไฟใต้ดินด้วยแก๊สพิษซารินมุ่งเป้าไปที่ผู้คนจำนวนมาก

โดยไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างผู้กระทำความผิดกับเหยื่อ ใครก็ตามที่อยู่ในรถไฟใต้ดินโตเกียวเมื่อเช้าวันที่ 20 มีนาคม ปี 1995 มีโอกาสตกเป็นเหยื่อทั้งสิ้น อาจเป็นสามี ภรรยา ลูก หรือพ่อแม่ของคุณก็ได้

เช่นนี้ ผู้คนจึงรู้สึกเหมือนตกเป็นเหยื่อไปด้วย หรือหลอกตัวเองว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ก็ได้ เหยื่อและครอบครัวของผู้เสียชีวิตจริงย่อมเกลียดชังผู้กระทำความผิด ผมเองก็เช่นกัน ต่อให้มาถึงก็อาจยังไม่พอความรังเกียจนี้แพร่กระจายไปทั่วสังคมผ่านการรายงานข่าวหลังสงครามครั้งใหญ่ที่สุด และการแบ่งแยกระหว่างความดีและความชั่วยังคงดำเนินต่อไป

คติลัทธิโอมเปลี่ยนมุมมองของสังคมเกี่ยวกับการทำร้ายและการถูกทำร้ายอย่างมาก ความตระหนักถึงเหยื่อที่เพิ่มมากขึ้นไม่เพียงส่งผลต่อการพิจารณาคดีอาญาในเวลาต่อมาเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อประเด็นทางสังคมหลายประการ เช่น ปัญหาการลักพาตัวโดยเกาหลีเหนือ

แน่นอนว่าคติลัทธิโอมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในบางแง่มุม รวมถึงสถานะทางสังคมที่ดีขึ้นของผู้เสียหายและครอบครัวผู้สูญเสีย การจัดตั้งระบบบรรเทาทุกข์ เช่น การแก้ไขพระราชบัญญัติการจ่ายเงินเยียวยาแก่เหยื่ออาชญากรรม แต่มีหลายอย่างที่ไม่เลื่อมลงมากกว่าเดิม ศาสดาธรรมของญี่ปุ่นยึดตามแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษา เห็นได้ชัดว่าการพิจารณาคดีของอาชาระจบลงที่ศาลชั้นต้นเท่านั้น และกลายเป็นแบบอย่างให้การพิพากษากลายเป็นพิธีการเพื่อลงโทษจำเลยให้รับโทษประหารชีวิต

คดีซากามิฮาระและการพิพากษาคดีนั้นถือเป็นส่วนขยายของเรื่องนี้ ในวันประกาศคำพิพากษาศาลชั้นต้นของอุเอมัตสึ ซาโตชิ ขณะอ่านเอกสารที่สื่อต่างๆ จัดเตรียมให้ (แม้ผมจะคิดว่าช้าเกินไปก็ตาม) ผมรู้สึกถึงคำกลางเดียวกับวันขึ้นศาลประกาศคำพิพากษาของอาชาระ แน่นอนว่ารายละเอียดของเหตุการณ์แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง รวมถึงปฏิกิริยาของสังคม

และสื่อที่ไม่อาจเปรียบเทียบได้

แต่มีบางอย่างที่เหมือนกัน (โดยเฉพาะในห้องพิจารณาคดี) บางสิ่งบางอย่างนั้นกำลังขับเคลื่อนไปที่ไหนสักแห่ง เพราะสังคมไม่เคยตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนและไม่เรียนรู้จากประวัติศาสตร์ จึงทำผิดพลาดซ้ำเดิมอีก

...เมื่อคิดได้เช่นนั้น ผมจึงตัดสินใจพบกับอูเอมัตสึ

จดหมายถึงอูเอมัตสึ

เรียน คุณอูเอมัตสึ ซาโตชิ

ขอบคุณที่เมื่อวันก่อนยอมรับคำขอเข้าเยี่ยมอย่างกะทันหันของผม

ผมไม่ได้สนใจคุณอูเอมัตสึหรือคดีนี้เป็นพิเศษไปกว่าคนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเมือง ใจว่าผมไม่มีความสนใจอย่างมากในคดีนี้ แต่เนื่องจากมีนักข่าว ผู้เชี่ยวชาญ และนักหนังสือพิมพ์จำนวนมากเข้าเยี่ยมทุกวัน และเผยแพร่บทความเกี่ยวกับเนื้อหาบทสนทนาของพวกเขา ผมจึงรู้สึกเหมือนได้รับรู้เกือบทั้งหมดแล้ว

ผมล่าช้ามาแต่แรก ทำให้ไม่ว่าอย่างไรผมก็ตามหลังหรือสวนทางคนอื่นเสมอ แต่ในทางกลับกัน นั่นอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ผมถ่ายทอดภาพยนตร์เกี่ยวกับลัทธิโอมได้

ครั้งนี้ก็เช่นกัน แม้จะล่าช้า แต่ผมอยากคุยกับคุณอูเอมัตสึให้มากกว่านี้ อยากให้คุณตอบคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเฉพาะหลังจากที่ได้พบกัน ความรู้สึกนี้ก็รุนแรงขึ้นทุกวัน

หากไม่มีอุทธรณ์ คนส่วนใหญ่จะลืมคดีนี้ทันที และไม่บีบให้หลังมันจะกลายเป็นเพียงบทความเล็กๆ ในวันที่คุณถูกประหารชีวิต ทำให้หลายคนนึกขึ้นมาได้ว่า “ว่าไปแล้ว คดีแบบนี้ก็เคยเกิดขึ้นด้วยนี่ ผมมองเห็นภาพนั้นชัดเจน

แนะนำนักเขียน

โมริ ทัตสึยะ

เกิดที่จังหวัดอิโรชิม่า เมื่อปี 1956 เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ นักเขียน และศาสตราจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งพิเศษจากมหาวิทยาลัยเมจิ ในปี 1998 หลังภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ‘A’ ซึ่งบรรยายถึงชีวิตประจำวันของผู้ศรัทธาโอมชินริเกียวออกฉาย ก็ได้รับเชิญให้เข้าร่วมเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเบอร์ลินอย่างเป็นทางการ ในปี 2001 ภาควิชา ‘A2’ ได้รับรางวัลพิเศษ รางวัลขวัญใจชาวเมืองจากเทศกาลภาพยนตร์สารคดีนานาชาติยามากาตะ ในปี 2016 ‘FAKE’ ซึ่งตามติดชีวิตของนักแต่งเพลงซามูไรโกจิ มาโมรุ ได้กลายเป็นประเด็นร้อน ‘I -Documentary of the Journalist-’ ที่ฉายในปี 2019 ได้รับรางวัลอันดับหนึ่งจากสิบอันดับแรกของคิเนมะจุโนโปะ (ภาพยนตร์วัฒนธรรม) ในฐานะนักเขียน เขาได้รับรางวัลจากโคดันฉะ สาขาสารคดีครั้งที่ 33 สำหรับ ‘A3’ ซึ่งตีพิมพ์ในปี 2010 นอกจากนั้นยังมีผลงานอันเป็นที่จับตามองหลายชิ้น ได้แก่ ‘เพลงต้องห้าม’ (放送禁止歌) ‘มานาประจำวัน’ (いのちの食べかた) ‘สารคดีโกหก’ (メタメタは嘘をつく) ‘โทษประหารชีวิต’ (死刑) ‘อยากจะถามคนที่ตะโกนว่า “จะพูดแบบเดียวกันได้ไหมถ้าลูกของตัวเองถูกฆ่า” ’ (“死刑” にされても同じことが言えるのかと叫ぶ人)

แนะนำนักแปล

แพรวา ปิยะวุฒิโกชนันท์

จบการศึกษามาจากประเทศญี่ปุ่น ด้วยความหลงใหลในภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นเป็นทุนเดิม ประกอบกับความรักในการอ่านนิยายและการดูอนิเมะมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้ตัดสินใจเดินบนเส้นทางสายอาชีพนักแปลอย่างจริงจัง มีประสบการณ์แปลผลงานหลากหลายแนว ทั้งนิยายไต่ทีโนเวล และมังงะ เคยร่วมงานกับหลายสำนักพิมพ์ชั้นนำ อาทิ สำนักพิมพ์ First Page Pro, A book by AG Group, Phoenix Next และสำนักพิมพ์ไดฟุกุ ทำงานด้วยความตั้งใจที่จะถ่ายทอดเนื้อหาและอารมณ์จากต้นฉบับให้ยังคงความสมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

โศกอนาถกรรมซากามิฮาระ
สุดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน

U世界の憂鬱な断面 相模原に現れた

โมริ ทัตสึยะ เขียน

แพรวา ปิยะวุฒิโกชน์ แปล

U Sagamihara ni Awareta Sekai no Yuuutsu na Danmen © 2020 Tatsuya Mori.
All rights reserved. First published in Japan in 2020 by Kodansha Ltd., Tokyo.
Publication rights for this Thai edition arranged through Kodansha Ltd., Tokyo.

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2568

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ไต้ฟกุ

ISBN 978-616-14-0703-2

ทัตสึยะ, โมริ .

โศกอนาถกรรมซากามิฮาระ สุดท้ายคุณคือผู้ตัดสิน.- กรุงเทพฯ : บ๊อค ไทม์, 2568.
216 หน้า.

1. นวนิยายญี่ปุ่น. I. แพรวา ปิยะวุฒิโกชน์, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.

895.63

ISBN 978-616-14-0703-2

เจ้าสำนักไต้ฟกุ

ที่ปรึกษา

บรรณาธิการบริหาร

บรรณาธิการเอดิทภาษาไทย

บรรณาธิการเล่ม

พิสูจน์อักษร

วาดภาพปก

แบบปก/เนื้อใน

ฝ่ายการตลาด

ฝ่ายขาย

ฝ่ายบริหารงานพิมพ์

จัดจำหน่ายโดย

อลีน เฉลิมชัยกิจ

ลัดดา วรสุมาวงศ์ นิเวชะระ

วรุตม์ ทองเชื้อ

ประยูร หงษาธร

ปาริฉัตร กาฬภักดิ์

ศุภณี ศรีมันจู เบญจภรณ์ แยมโสม บุญญาธิ์ เที่ยงทับ

สำนักพิมพ์ไต้ฟกุ

ฉัตรสุดา ประเสริฐสุข รุ่งฤทัย ศรีสุข

อัศคนันท์ ชุมชุม

มนัญญา ศิริวงษ์

สุรินทร์ บุระณา

บริษัท บ๊อค ไทม์ จำกัด

214 ซอยพระรามที่ 2 ซอย 38 แขวงบางมด

เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150

โทรศัพท์: 0 2415 2621 0 2415 6507

ฟิวเวอ
Green
Read
กรุณาอ่านนโยบายการรับ
www.greenread.com

คลิกสั่งซื้อได้ที่

@booktime

พูดคุยและติดตามข่าวสารผลงานได้ที่

: DaifukuPUB

: daifukupublishing

: @daifukupublishing

อาชญากรรมสะเทือนขวัญที่สุดในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่!

คำคืนต้องสาป ณ ยามายุริเอ็น ไม่มีใครคาดคิดว่าความมืดมิดจะกลืนกินสถานดูแลผู้พิการ
จนเกิดโศกนาฏกรรมเขย่าขวัญทั่วญี่ปุ่น

อุเอมัตสึ ซาโตชิ อดีตพนักงานผู้ผันตัวเป็นเพชรฆาต สังหารผู้บริสุทธิ์ 19 ราย
อย่างเลือดเย็น! อ้างว่านี้คือ “การกอบกู้โลก” ด้วยการกำจัด “ภาระ” ให้สิ้นซาก
คำเตือนที่ถูกมองข้ามนำมาซึ่งหายนะที่ไม่คาดฝัน

สารคดีเชิงนิยายที่จะกระชากหน้ากากฆาตกร ถอดรหัสคำให้การอันอำมหิต
และตั้งคำถามถึงสังคมที่อาจเป็นต้นตอของโศกนาฏกรรมนี้
รวมถึงสะท้อนรอยร้าวของกระบวนการยุติธรรมญี่ปุ่น
ผ่านมุมมองของนักข่าว จิตแพทย์ และ “ปากคำของฆาตกรเอง”

เพราะโทษประหารชีวิตอาจไม่ใช่จุดจบ แต่ยังมีเศษเสี้ยวความจริง
ที่สังคมต้องเผชิญหน้าและทำความเข้าใจ

SN0112 สาสคดี True Crime

ปกอ่อนขาว

9 786161 407032

www.booktime.co.th

299.-

@booktime